

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelček: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3392

Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 7. — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri poš. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 17.749.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo

Vidovdanska misel

Tradicionalni praznik mrtvih juna-
kov Vidov dan obuja leto za letom v
mislih in spominih žalostno epopejo
naše skupne nacionalne zgodovine. Obu-
ja nam tople spomine na neznane,
osebno zdavnaj pozabljene, samo v ne-
katerih legendarnih likih živeče juna-
ke, ki so padli v bojih za narodno uso-
do.

Ta usoda se je skozi vekove odloče-
vala v raznih oblikah. Če izvzamemo
bitko na Kosovem polju, ki je odločila
usodo srednjeveške Srbije, in nekatere
momente v zadnjem razdobju hrva-
tskega kraljestva, je bila borba za
obstoje Srbov, Hrvatov in Slovencev
skozi cele vekove brez velikih in slav-
nih dogodkov ki označujejo sočasno
zgodovino drugih, večjih in svobodnih
narodov. Turški vojaški imperij, ki je
na Kosovem polju zlomil odpor juna-
škega srbskega naroda in mu za dolga
splošja vsilil svojo nadoblast, je po-
slej v veliki meri odločal tudi usodo
Hrvatov in Slovencev. Čeprav se je v
tem času na razne načine urejalo so-
žje med Hrvati in Madžari in formal-
no ohranila ideja hrvaške države, je
bil otomanski imperijalizem tudi na
tem področju vreden činitelj in stalen
memento za Madžare kakor za Hrvate
in za ostale sosedne narode. Tudi slo-
venska politična zgodovina bi se bila
najbrž drugače pisala, če ne bi ves slo-
vanski jug stal če ne pod oblastjo, pa
vsaj pod pritiskom dinamičnega tur-
škega imperijalizma. Ni dvoma, da je
tragični konec nemaničevske Srbije
preprečil razvoj, ki bi bil sicer neiz-
ogiben: zbiranje vseh etnično sorodnih
sil na Balkanu ter nastajanje pogojev
za tisto državno tvorbo, ki je šele z
Jugoslavijo postala življenjska real-
nost.

Katastrofa na Vidov dan 1. 1389 na
Kosovem polju je pomenila poraz ma-
lega naroda po velikem. Knez Lazar,
o katerem pravi narodna pesem, da je
tvegati med zemeljskim in nebeskim
cesarstvom, ki pa je vendar padel v
krvavi boju za državo svojega nara-
da, in sultan Murat, predstavitelj ot-
manske državne ekspanzije, sta bila
predstavljata dveh načel, ki se vedno
določata spremenljivi tok zgodovine.

Vidovdanska misel 1. 1389 je dala
prav načelu moči. Ves severozapadni
Balkan je moral od tega dne dalje ob-
čutiti posledice skoraj neizogibnega
poraza slabotnega v borbi z močnim.
Srbska država je izginila v krvavih
valovih zgodovine, ni pa izginil srbski
narod. Njegove sile so bile ohranjene
v njegovem zdravju, v njegovi plodo-
vitosti, v njegovi duhovni moči.

Tudi tako močnega imperija, kakor
je bil turški, se ni mogel trajno držati.
Iskra svobodoljubja je neugnano tlela
in srbskih srcah in rod je izročal rodu
njeno skrivno, a sveto luč. Živela je v
junaški narodni epiki, ki je šla od ust
do ust in užigala vedno znova junaška
srca, katerim ni bilo dano, da bi spro-
stila svoj narod okov. Živela je v haj-
duštvu in čakala časa, ki jo bo lahko
razpihal v plamen upora. Najsi je še
toliko časa vladala tema — ta svetli
dan je vendarle napočil. Ideje svobo-
doljubja, ki so se širile po Evropi ob
koncu 18. stoletja, niso bile v bistvu
nič novega, nova pa je bila pripravlje-
nost narodov, da z odločno akcijo vr-
žejo s sebe večstoletni jarem. V svitu
vidovdanske ideje je vstajalo svobodno
jutro Srbije in v njeni luči je začela
dozorevati ideja Jugoslavije kot naj-
naravnnejše nacionalnodržavne tvorbe
Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Vidovdanska ideja nam kaže, da je
bila borba za svobodo in neodvisnost
naroda vedno težka, negotova in polna
nevarnosti. Kaže pa nam tudi, da mo-
ra vsak narod z zaupanjem in vero
sprejeti nase borbo, ki je zgodovinski
skoraj nujna, neizogibna. Bizantinski
piskar Konstantin Filozof pripoveduje,
da je sultan Bajazit dejal knezu Stefa-
nu Lazareviću, da se kraljestvo vzdr-
žujejo in širijo samo z vojsko. To je
ostalo do danes kruta, vendar pa ne-
utajljiva resnica. Nobena beseda, nobe-
na pogodba ne odtehta krvi, ki se pre-
lije za svobodo, za neodvisnost naroda
in države. V našem času imamo dovolj
žalostnih primerov, ki kažejo, da pre-
velika vera v programe, ideologije, po-
litične ideale itd. ne more preprečiti
niti katastrofe velikih držav, če ni-
so njihovi narodi moralno in material-
no pripravljeni za borbo.

Jugoslavija ni nastala samo na po-
dlagi neklih konstelacij, diplomatskih
aktov in političnih pogodb, marveč je
plod večstoletnega trpljenja, stoletnega
dela za osvoboditev in zedinjenje, plod
vsega, kar je siromašni narod, ki jo
tvori, pretrpel skozi stoletja od sred-
njega veka preko svetovne vojne do
leta osemnajstega. Srbi, Hrvati in Slo-
vencev smo dovolj žrtvovali ne samo za
obrambo svojih tal, marveč za obrambo
vse evropske civilizacije, da si ne bi
zaslužili svobode. Seveda, s svobodo
naroda je enako kakor s svobodo člo-

Ruski ultimatum Rumuniji

Moskva zahteva Besarabijo in severno Bukovino

Ultimat je bil izročen v sredo zvečer s 24-urnim rokom — Poročila o trenutnem položaju si nasprotujejo

Bukarešta, 27. jun. br. (Stefani). Vče-
raj je predsednik sveta komisarjev in
komisar za zunanje zadeve Molotov iz-
ročil rumunskemu poslaniku v Moskvi
ultimativno noto, v kateri je sovjetska
vlada zahtevala, naj Rumunija vrne
Rusiji Besarabijo ter ji izroči tudi se-
verni del Bukovine. Rok ultimata po-
teče nocoj. Rumunska vlada se mora
odločiti, ali je pripravljena pogajati
se na osnovi te zahteve za novo
ureditev odnosov med Sovjetsko Ru-
sijo in Rumunijo.

Danes ob 12.30. se je na dvoru sestal
kronski svet. Zasedal je ves popoldan.
Zaenkrat se iz nobenega vira ni moglo
izvedeti, kakšno stališče bo zavzel. Zna-
čilno je na vsak način, da je včeraj
Mihalake podal ostavko na svoj polo-
žaj v kronskem svetu. V zvezi z rusko
zahtevo so tudi obmejni incidenti, ki
jih povzročajo sovjetska vojna letala,
ki so pričela že včeraj in so danes na-
daljevala s poletji nad obmejnimi ozem-
lji. Rumunski listi do danes popol-
dne niso objavili še niti besede o tej
stvari.

Nemško poročilo

Bukarešta, 27. junija. AA. (DNB). Po
vesteh, ki dozdaj še niso znikane, je
sovjetska vlada izročila rumunskemu
poslaniku v Moskvi Davidescu ultimatum,
čigar rok poteče nocoj ob 22. Ultimatum
se nanaša na odstopitev Besarabije in
severne Bukovine Sovjetski uniji. Ra-
zen tega se govori, da zahtevajo Sovje-
ti pomorska oporišča v Konstanci in v
drugih dunajskih pristaniščih.

Bukarešta, 27. junija. AA. (DNB).
Danes ob 12.30 se je sestal na dvoru
kronski svet. Pred tem je Nj. Vel. kralj
Karol sprejel nemškega, nato pa še ita-
lijskega poslanika. O posvetovanjih
kronskega sveta dozdaj ni bilo objavlje-
neno nobeno poročilo. S pristojnega
mesta se je zvedelo, da je kronski svet
razpravljal o sovjetski zahtevi, da se
Besarabija odstopi Sovjetski uniji.

Pet zahtev

Bukarešta, 27. jun. (Stefani). Agen-
cija Havas poroča: V dobro poučenih
krogih se je zvedelo, da poteče ruski
ultimatum nocoj ob 22. uri po rumun-

veka. Človek ni sam bitje za sebe, tem-
več je član človeške družbe, ki živi po
gotovem redu in predpisuje osnovna
pravila, ki na eni strani omejujejo člove-
kovo svobodo, a ji na drugi strani da-
jejo tudi jamstva obstoja. Tudi narod
ne živi sam za sebe in nobena država
ne more imeti neomejene svobode. Na-
rodi in njihove države so člani družbe
narodov, ki zopet mora imeti svoj red,
dostokrat zgrajen na načelih in na vo-
lji, ki je močnejša od posameznega na-
roda, zlasti malega naroda. Svoboda
naroda se ne more izživljati sama za
sebe, brez ozira na druge, brez sodelo-
vanja v okviru splošnega mednarodne-
ga reda. V tem okviru je ona omejena,
toda modra državna politika, ki ne
prezre realnih dejstev in možnosti, ima

skem času, (ob 21.) po srednje-evrops-
kem. Ruska vlada v svoji ultimativni
noti zahteva:

1. Vrnitev Besarabije
2. Odstop severne Bukovine
3. Kontrolo nad izlivom reke Dunav
v Črno morje in pomorska ter vojaška
oporišča v Braili, Konstanci in Galacu
4. Kontrolo nad vsem petrolejskim
področjem.
5. Spremembo politične strukture v
Rumuniji.

Italijanski in nemški poslanik sta
nocoj kralju Karolu izjavila, da sta
Italija in Nemčija desinteresirani na
novi ureditvi odnosov med Rumunijo
in Sovjetsko Rusijo.

Do 21. rumunska vlada še ni zavzela
svojega dokončnega stališča glede ru-
skih zahtev. Tedaj so bili pozvani v
ministrstvo za propagando vsi tuji no-
vinarji.

Kronski svet

za pogajanja

Bukarešta, 27. jun. s. (Ass. Press.)
Po poročilih ob 18. je rumunski kronski
svet pristal na teritorialne zahteve Sov-
jetske Rusije že pet ur pred potekom
sovjetskega ultimata.

Zahteve obsegajo po informacijah iz
diplomatskih krogov odstopitev Besa-
rabije, severovzhodnega dela Bukovi-
ne, ustanovitev sovjetskega oporišča za
vojno mornarico v Konstanci ter abso-
lutno sovjetsko kontrolo nad prometom
v lukah Galac in Braila ob Dunavu.

Rumunsko vojno ministrstvo je sicer
odredilo danes splošno mobilizacijo, to-
da to smatrajo v diplomatskih krogih
samo kot varnostni ukrep. Na rumun-
ski meji so zbrane ogromne množice
sovjetskega vojaštva. Zlasti močno so
zastopani oddelki tankov, topništva in
letalstva.

Bukarešta, 27. junija. AA. (Stefani).
Zasedanje kronskega sveta, ki se je za-
čelo ob 12.30, je trajalo do 14.30. Nova
seja kronskega sveta je sklicana za 20.
uro nocoj z namenom, da se sprejmejo
končni sklepi, ki jih je treba nocoj spo-
ročiti sovjetski vladi kot odgovor na
noto, ki jo je sročil Molotov izročil ru-
munskemu poslaniku v Moskvi in ka-
terege rok poteče nocoj. Splošno pre-
vladuje prepričanje, da rumunska vla-
da smatra za potrebno vzpostaviti ne-
posreden stik s sovjetsko vlado in ime-
novati v ta namen komisijo, ki bi pro-
učila zahteve, stavišče od Sovjetske
Rusije v duhu miru, t. j. v duhu ohrani-
tve dobrih odnosov med Sovjetsko
Rusijo in Rumunijo. Ta komisija bi bila
poblaščenca voditi pogajanja.

Z druge strani se doznava iz vladnih
krogov, da je rumunski narod složen in
zbran okoli svojega kralja in da bo
sprejel vse sklepe rumunske vlade, ka-
kršnikoli bi bili. Iz tega sledi — pravijo
vladni krogi — da je Rumunija pri-
pravljena v duhu sodelovanja razmo-
triti sovjetske zahteve, da bi se na ta
način preprečila večja škoda, kakor pa
bi mogla nastati zaradi zavrnitve mo-
rebitnih pogajanj z Moskvo. Končno
zatrjujejo, da se sovjetske zahteve na-
nasaajo na celotno Besarabijo in severno
Bukovino. Z ozirom na to je treba za-
nikati vesti, da bi bil Molotov v svoji
noti sploh kaj govoril o Konstanci in
dunajskih pristaniščih.

Pogoji sprejeti?

Bukarešta, 27. jun. br. (United Press).
Kronski svet je zasedal dve uri, nakar
se je takoj sestala vlada. Ob 18. po kra-
jevem času je bilo objavljeno, da je
Rumunija sprejela vse sovjetske ulti-
mativne zahteve glede Besarabije, se-
verne Bukovine in oporišč za sovjetsko

dolžnost, da s prilagojevanjem dejan-
skim razmeram ustvarja vedno nova
jamstva narodne svobode.

Danes se v Evropi morda ustvarja
nov red. Jugoslavija mora gledati stvar-
nosti v oči. O našem narodu nihče ne
more reči, da je kdaj drugim jemal
kruh in oviral njihovo blagostanje. Ni-
česar drugega noče, nego ostati na svo-
jem, ne da bi jemal kaj tujega. Svoj
skromni prostor na zemlji hoče ohrani-
ti in večje želje nima, nego da je ta
prostorček čim bolj na soncu.

Združimo se danes bolj ko kdaj koli
v svitu stare vidovdanske misli, ki je
misel junaštva in svete požrtvovalno-
sti v obrambi svobode in narodne drž-
ave, misel neporušne vere v lastno
pravičo in srečno bodočnost.

vojsko, mornarico in letalstvo. Ker je
Sovjetska Rusija izrecno izrazila željo,
naj se ji obe pokrajini, kakor tudi
omenjena oporišča, prepuste brez bor-
be, je vlada po podrobnih proučitvi po-
ložaja na to pristala.

Kakor kaže, bo vlada še nocoj poda-
la ostavko, da bi dala kralju priliko, da
glede na najnovejši razvoj položaja
ukrene vse potrebno. V Bukarešti so
se razširile govorice, da bo vlada sa-
mo preosnovana in da bodo vanjo vsto-
pili tudi vodilni elementi Železne gar-
de.

Rim, 27. jun. br. (Stefani). Po posled-
njih vesteh rimskih listov je Rumunija
pristala na zahteve sovjetske vlade
glede vseh teritorialnih koncesij. Itali-
janski listi tudi poročajo, da so se ru-
munski židje obrnili na sovjetsko po-
slaništvo v Bukarešti in ga prosili, naj
jih zaščiti spricho položaja, ki je zanje
nastal na osnovi najnovejših protizi-
dovskih ukrepov rumunske vlade.

Bukarešta, 27. jun. s. (Reuter). Urad-
no potrjujejo, da je Sovjetska Rusija
stavila rumunski vladi zahteve o od-
stopitvi rumunskega ozemlja. Associ-
ated Press je objavil nocoj naslednje
uradno poročilo o zasedanju rumunske-
ga kronskega sveta:

Kronski svet pod predsedstvom kra-
lja Karola je vzel na znanje sovjetsko
zahtevo, da naj odstopi Rumunija Sov-
jetski Rusiji Besarabijo in severni del
Bukovine. V želji, da ohrani dobre o-
dnose med Rumunijo in Sovjetsko Ru-
sijo, je rumunska vlada prosila sovjets-
ko vlado, da določi kraj in imena de-
legatov, ki naj bi razpravljali o sov-
jetskih zahtevah.

Sovjetske čete prekoračile mejo

Bukarešta, 27. jun. s. (Reuter). Nepo-
trjene vesti poročajo nocoj, da so sov-
jetske vojske ladje že dosepele v rumun-
ske luke in da so sovjetske čete preko-
račile mejo.

Rumuni molče

Bukarešta, 27. junija. b. Rumunski
radio do 19.30 ni niti z besedico omenil
sovjetskega ultimata rumunski vladi.

Ostavka Mihalakeja

Bukarešta, 27. junija. AA. (Rador). Kralj
Karol je sprejel ostavko Mihalakeja na
članstvo v kronskem svetu.

Seja madžarske vlade

Budimpešta, 27. jun. s. (Reuter). Ma-
džarska vlada se je sestala k seji ter
razpravljala o položaju po sovjetskem
ultimatu Rumuniji.

Moskovska »Pravda« o položaju

Moskva, 27. jun. o. (Associated Press).
»Pravda« je objavila uvodnik o splošnem
mednarodnem političnem položaju, ki je
vzbudil največjo pozornost v vseh po-
litičnih in diplomatskih krogih v Moskvi.
Med drugim v tem uvodniku ugotavlja, da
je nad polovico sveta v vojni in da se
mednarodni politični položaj razvija v
znamenju vedno novih in neopredeljenih
izmenjic. Tudi za Sovjetsko Rusijo se
vojna nevarnost od dne do dne veča.

Poleg tega se je izvedelo, da so bili v
zadnjem času izdani po vsej Sovjetski
Rusiji vojaški ukrepi najširšega obsega.
Posebno velja to za obmejna področja.
Zanimivo je nadalje, da so s 1. julijem
uvredili v vseh tovarnah orožja in drugih
vojnih potrebščin neopredeljeno delo in se
bo delavstvo izmenjavalo v treh posadih
na dan.

Odmev v Bolgariji

Sofija, 27. jun. p. Vest o ultimativnih
zahtevah Sovjetske Rusije do Rumunije
je napravila v Sofiji izredno globok vtis, da-
si je ruska akcija v tej smeri že prič-
kovala. Bolgarska vlada še ni mogla za-
vzeti stališča do takega razvoja dogodkov
v jugovzhodni Evropi in so zato vladni krogi
še močno rezervirani.

Sofija, 27. jun. AA. (Stefani). Bolgarski
zunanji minister Popov je soričel ponovno
italijanskega poslanika in se z njim dolgo
in prirčno pogovarjal.

Vtis v Rimu

Rim, 27. jun. p. Vest agencije Stefani o
ruskem ultimatu Rumuniji in zahtevi po
Besarabiji, severni Bukovini, Konstanci,
Galacu in Braili, je objavil danes popoldne
le »Lavoro fascista«, kar pa je razumljivo,
ker izidejo ostali listi šele zvečer. Razum-
ljivo je tudi, da list še ni objavil nikakega
komentarja o tem najnovejšem senzacio-
nem dogodku na Balkanu.

V diplomatskih krogih pripisujejo naj-
novejšemu razvoju dogodkov v jugovzhod-
ni Evropi na vsak način velik pomen. Pred-
vsem opozarjajo na kratek rok, ki je bil
dovoljen rumunski vladi v premislek, če-
prav so se že nekaj dni pojavljali v Rimu
iz raznih virov glasovi, ki so napovedo-
vali odločno akcijo Sovjetske Rusije v sme-
ri proti Rumuniji.

Računati je treba s tem, da najnovejša
ruska akcija ne bo povzročila nikakih spre-
memb v odnosih med Sovjetsko Rusijo
ter Italijo in Nemčijo. Rumunija ne spada
neposredno v italijansko interesno področ-
je v tem sektorju Evrope.

Umik angleških vlačilcev z Dunava

Carigrad, 27. jun. br. (Stefani). Angleški
in francoski vlačilci, ki jih je imela na
razpolago Rumunija za plovbo na Dunavu,
so se umaknili z reke in odšli proti Ca-
rigradu. Zaradi tega je pričakovati, da
bodo nastale nove težave v prometu med
Rumunijo in Nemčijo po Dunavu.

Skladkowski pobegnil

Bukarešta, 27. junija. AA. (DNB). Bivši
poljski ministriški predsednik Skladkowski,
ki je bil z več drugimi bivšimi poljskimi
ministri interniran v Herkulovem zbirali-
šču, je dobil pred dvema dnevyema do-
voljenje, da odpotuje v Bukarešto zaradi
popravlila svojih zob. Z nekaj sorenjevalci
je Skladkowski odpotoval in je od ti-
steza trenutka izginil. Rumunske oblasti
poizvedujejo za njim.

Vojaška rezerviranost Turčije

Carigrad, 27. jun. AA. (DNB). Med sejo
v parlamentu je predsednik vlade Refik
Saidam izjavil, da vstop Italije v vojno
ni povzročil nobene izmenjave v turškem
stališču. Turška vlada je novi položaj po-
drobno proučila in je sporočila med dain-
nim silam, da se v skladu z drugim proto-
kolom pakta, ki je bil podpisan v Ankaru,
ne čuti prisiljena, da bi stopila v vojno,
dokler Turčija ne bo napadena. Vojaška
rezerviranost Turčije ni naperjena proti
nikomur, temveč je potrebna zaradi ohrani-
tve miru.

Sovjetska delegacija v Berlinu

Berlin, 27. junija. AA. (DNB). Zaradi
pogajanj, ki bodo v zvezi s sklenitvijo ne-
mško-sovjetskega obmejnega sporazuma, sta
prispele v Berlin šef oddelka za zapadno
Evropo v komisariatu za zunanje zadeve
Aleksandrov in polkovnik Leontijev. Na
postaji sta sovjetsko delegacijo sprejela v
imenu nemškega zunanjega ministra poslan-
ik v. Saucken in sovjetski veleposlanik
Skvarčev.

Sovjetizacija Baltika

Kovno, 27. junija. AA. (DNB). Z uka-
zom notranjega ministra bodo v vsej Litvi
vpeljali delavsko milico, ki bo imela nalogo
v sodelovanju z vladnimi krogi skrbeti za
javni red. Milica bo položila prisego in bo
prav tako kakor tudi policija oborožena.

Riga, 27. junija. AA. (DNB). Po ukazu
nove vlade se bodo ustanovili v vseh obrt-
niških podjetjih delavski odbori. Vlada je
ukazala, da se razpuste vse trgovske in in-
dustrijske zbornice ter zbornice za književ-
nost in umetnost. Zaradi okrepitev polici-
je so sestavljeni neuniformirani pomožni
policijski oddelki.

Kovno, 27. junija. AA. (DNB). Odlok o
izročitvi orožja velja tudi za aktivne in
pasivne člane zaščitne zveze. Ta zveza ima
okoli 40.000 članov vojaške obrambne or-
ganizacije v Litvi.

Riga, 27. junija. AA. (DNB). Letonski
vojni minister je priredil banket na čast
poveljniku sovjetskih čet na Letonskem. V
zdravnicah, ki so bile izmenjane, je bilo po-
udarjeno prijateljstvo med narodi Sovjet-
ske zveze in letonskim narodom kakor tu-
di bratstvo orožja med sovjetsko in leto-
nsko vojsko.

Drobiž iz Amerike

New York, 27. junija. br. (Stefani). V fi-
nančnem ministrstvu so pripravili načrt,
po katerem si bodo Zedinjene države v naj-
krajšem času nabavile zadostne zaloge
vseh sirov, ki se ne pridobivajo doma.
Predvsem velja to za mangan, gumo, ni-
kelj, živo srebro in druge kovine. V to
svrhu naj bi se določili kredit v znesku 250
milijonov.

Filadelfija, 27. junija. o. (United Press).
Konvent republikanske stranke je davi
sprejel nov program stranke, po katerem
morajo Zedinjene države opustiti izven voj-
ne, odločno in naglo pripraviti se na obram-
bo kontinenta in vztrajati pri Monroovi
doktrini. Konvent je določil tudi kandidate
za predsedniške volitve. Kot republikanski
kandidat za predsednika bo nastopil pri
novembrskih volitvah glavni državni to-
žilec Davey, za podpredsednika bodo iz-
vrst republikancev kandidati Ganet, Taft
in Wilkes.

PETAİN O ZLOMU FRANCİJE

Usodna samoprevara o pogojih za zmago — Milijoni beguncev — Premirje ni pogazilo francoske časti — Teško delo obnove

Bordeaux, 27. junija. AA. (Havas) Predsednik vlade maršal Petaîn je imel sredi ob 21.30 po radiu naslednji govor: »Franci v Franciji in Francozi v prekomorskih posestvih! Danes zvečer se obračam na vas z namenom, da vam pojasnim razloge, zaradi katerih je bilo sklenjeno premirje. Premirje z Nemčijo je bilo sklenjeno pred tremi dnevi, z Italijo pa večer. Prvo, kar je treba najprej poudariti, je tista velika samoprevara Francije in njenih zaveznikov o lastni oboroženosti, kakor tudi o učinkovitosti gospodarskega orožja ter gesel o svobodi, miru, blokadi in bogastvu, s katerimi bi mogli razpolagati. Niti danes, niti večer ni bilo mogoče dobiti vojne z zlato in surovinami. Vsaka zmaga je odvisna od vojaških učinkov, od vojnega materiala in od porogov, pod katerimi se vse izklopi. Dogodki so dokazali, da je bila Nemčija v tem pogledu v maju 1940 mnogo močnejša in da smo mogli proti njej, ko se je bitka začela, postaviti edino besede hrabritve in besede upanja.

Bitka v Flandriji se je končala s kapitulacijo belgijske vojske in z obkolitvijo angleških in francoskih divizij. Francoske in angleške divizije so se hrabro borile. Bile so sestavljene iz naših najboljših enot. Navzlic njihovim naporom domovine ni bilo mogoče rešiti, temveč je bilo treba celo večino teh divizij prepustiti usodi. Nato je prišla bitka na Aisni in Sommi. Da bi odbržali to bojno črto, se je 60 francoskih divizij brez vsake utrjene postojanke in tako rekoč brez tankov in oklopnih avtomobilov borilo proti 150 nemškim pehotnim divizijam in proti 11 nemškim oklopnim divizijam. Sovražnik je v nekaj dneh prebil naše dispozitive, raztrgal naše čete na štiri dele in zasedel precejšen del naše države. Ze tedaj je Nemčija dobila vojno.

Tedaj je stopila v vojno proti Franciji tudi Italija. V isti čas pade tudi poplava beguncev. Njihovo število je ogromno. 10 milijonov Francozov in poldrug milijon Belgijcev. Vsi ti so hiteli v naše zaledje v neredu in nepospisnem trpljenju.

Začeti s 15. t. m. je sovranski prestopil Loire in začel napadati ostanek Francije. Sprito takih težav je moral odpor naših čet prenehati. Francoska vlada je bila pred naslednjo izbiro: da ostane, kjer je, ali pa gre v kolonije. Vlada je sklenila, da bo ostala v Franciji, da ohrani enotnost našega naroda in da stopi v stike s sovranskim. Smatrala je za dolžnost, dobiti sprejemljivo premirje in je zato pri sovranski apelirala v duhu časti in razuma. Premirje je bilo sklenjeno, borba je prenehala.

Na dar narodne žalosti so moje misli posvečene v prvi vrsti vsem onim, ki so padli v tej vojni. Njihova požrtvovalnost se visoko dviga nad neomadeževano zastavo Francije. Oni bodo ostali zapisani v naši duši in srcih.

Ka se tiče pogojev premirja, ki smo jih podpisali, pa so naslednji: Večina našega ozemlja bo začasno zasedena v severnih pokrajinah in na zapadu vse od Zenevskega jezera do Toursa in od tam vzdolž morske obale do Pirenejev. Tukaj bo Nemčija imela svoje posadke. Naše armade bodo demobilizirane, naš vojni material in naše utrdbe bodo izročene, naša mornarica pa bo razorožena v naših pristaniščih. V Sredozemskem morju bodo pomorska oporišča demilitarizirana.

Naša čast je rešena. Nihče ne bo izkoristil naših letal in naše mornarice. Ohranili smo potrebne teritorialne in pomorske enote za ohranitev reda v sami Franciji in v naših kolonijah. Francoska vlada ostane v Franciji. Priporočam vam vse to zato, da bi poudarili napačno poučenih Francozov, ki so malo vedeli o pogojih naše borbe. Jaz ne dvigam svoje osebnosti nad ideale Francije, temveč skrbim zanje, kakor se brigam tudi za naše kolonije. S sklenjenim premirjem ostanemo še naprej veljavne zveze med Francijo in njenimi kolonijami. Francija ima pravico računati na lojalnost.

Naše napore moramo sedaj obrniti v bodočnost. Vi se boste kmalu vsi vrnili k svojim ognjiščem. Nekateri bodo morali na novo graditi. Trpeli ste in mnogi bodo morali iznesti vas se trpeti. Marsikdo bo težko našel svoj dom in v novo delo. Naše življenje bo težko. Jaz nisem tisti, ki vam bi sedanje stanje lažno prikazoval. Vi sami veste, kakšne grozote prinaša vojna, država pa ostane in ona vam bo pomagala. Vsak del Francije bo treba znova obdelati, da bo rodil nov sad. Ne zanašajte se na pretrane upe. Država vam bo mogla dati samo to, kar sprejema. Računajte sami nase, kar se pa tiče bodočnosti, računajte na vaše otroke, ki jih boste morali vzgajati. Pokažite svetu, da imamo nalogo obnoviti Francijo in pokazite nasprotniku, da imate tudi vi svoje dostojanstvo. Naš poraz je nastal zaradi naše slabosti in popustljivosti. Duh uživanja je uničil to, kar je zgradil duh požrtvovalnosti. Pozivam vas, da krepko primete za delo za nov moralni prepoved, ki je prva naša naloga. Francozi bodo to storili in prepričani sem, da boste doživeli, kako bo iz vaše požrtvovalnosti in vaše marljivosti vstala nova Francija.

Posveti v Bordeauxu

Bordeaux, 27. jun. AA. (Havas). Francoska vlada je razpravljala o nučnih problemih, ki so nastali po prekinitvi sovranskosti. Sklepi bodo v kratkem izdani. Narodni predstavniki so izrazili željo, da se ustanovi ministrstvo za demobilizacijo, kar bo vlada vzela v razpravo.

Senatorji in narodni poslanci so imeli ponovno sejo, na kateri so razpravljali o problemu beguncev, industrijski demobilizaciji in organizaciji dela. Minister Marquet je podal prisotnim pojasnila o nekaterih pogojih premirja. Navzočni narodni poslanci so izražali spomenico, s katero ponovno izražajo zaupanje vladi Petaîna.

Včerašnjim ceremonijam v tukajšnji katedrali kakor tudi pred spomenikom padlim v svetovni vojni so prisostvovali poleg predsednika republike Lebruna in njegove gospe tudi maršal Petaîn s člani vlade, predsednik senata Jeanneney, predsednik skupščine Herriot, bivši predsednik

vlade Paul Reynaud, senatorji in narodni poslanci kakor tudi člani diplomatskega zbora.

Poročilo generala Huntzingerja

Bordeaux, 27. jun. AA. (Havas). Včeraj med 15. in 18. uro je bila seja ministrskega sveta, ki ji je predsedoval predsednik republike Albert Lebrun. Poročilo, ki je bilo izdano po seji, pravi, da je ministrski svet sprejel zastopstvo za premirje pod predsedstvom predsednika generala Huntzingerja. General Huntzinger je podal obširno poročilo vladi o izpolnitvi svoje naloge pri sklepanju premirja med Francijo in Nemčijo na eni ter Francijo in Italijo na drugi strani. Veleposlanik Leon Noel je izpolnil pomembno poročilo generala Huntzingerja z nekaterimi podrobnostmi. Predsednik republike se je zanj zahvalil v imenu vlade delegaciji in ti čestliti k njenemu žalostnemu, toda koristnemu delu.

S posebnim odlokom je ustanovljen generalni komisariat za narodno obnovo. Ta komisariat, ki mu stoji na čelu general Doumand, ima nalogo spraviti v red celotni promet, da bi se moglo prebivalstvo vrniti v svoje domove in da bi se zagotovila sredstva za proizvodnjo. Minister za kmetijstvo in preiskro je predložil v podpis odloke, ki se nanašajo na racioniranje hrane v Bordeauxu.

Preselitev diplomatov v Biarritz

Bordeaux, 27. junija. AA. (Havas). Diplomatski predstavniki pri francoski vladi so imeli včeraj konferenco, na kateri so sklenili, da bodo bivali v Biarritzu toliko časa, dokler ne bo francoska vlada izbrala novega svojega sedeža.

Francija v Londonu brez veleposlanika

London, 27. junija. AA. (Reuter) Diplomatski urednik agencije Reuter je zvedel, da je francoski veleposlanik v Londonu Corbin odstopil, ker je pristal na nadaljnjo britansko-francosko sodelovanje. Po vestih iz Bordeauxa je francoski zunanji minister izjavil, da za sedaj ne bo postavljen nov francoski veleposlanik v Londonu, posle francoskega veleposlanika bo vodil svetnik Cambon.

Reynaud in londonski odbor

Bordeaux, 27. jun. br. (Stefani). Bivši ministrski predsednik Paul Reynaud se je včeraj šel muditi v Bordeauxu. Ameriški novinarjem je glede na izjave, ki jih je podal general de Gaulle v londonskem radiu o njegovem sodelovanju v francoskem narodnem odboru v Londonu, izjavil, da so neresnične vesti, po katerih naj bi bil že zapustil Francijo in pristal na sodelovanje v londonskem odboru.

Odtujevanje med Londonom in Bordeauxom

London, 27. junija z. Po povratku angleškega veleposlanika v Francijo Campbella objavlja »Times« daljše poročilo o zadnjih dogodkih v Bordeauxu pred njegovim odhodom v London. »Times« poroča, da Campbell sploh ni bilo mogoče dobiti stikov s člani Petaînove vlade, v kolikor pa je prišel z njimi vendarle v stik, so bili popolnoma nedostopni za vsako razpravo.

Rusija ob Balkanu

Besarabija kot jabolko spora — Važnost novih ruskih postojank — Kaj porečeta Rumunija in Bolgarija

Ljubljana, 27. junija. Nepričakovano naglo se je Rusija odločila, da v vsem obsegu sproži Besarabsko vprašanje ter si sprico razvoja dogodkov v zvezi s sedanjo vojno počke zavarovanja na področju svojih neposrednih interesov, to pot ob obali Crnega morja. Ta akcija se je sicer dolgo napovedovala in, lahko rečemo, tudi pričakovala, vendar se zdi, da so Rusiji posebni razlogi narekali njeno pospeševanje. Rusko zavarovanje ob Crnem morju spada v nadaljevanje dosedanje ruske defenzivne, zavarovalne politike. Verjetno pa je, da tudi najnovejša akcija Moskve ne bo povzročila nesoglasij z veseljami, ki tudi poudarjajo svoje interese na evropskem jugovzhodu. Sicer pa nam bo po prvih reakcijah na to novo rusko potezo kmalu mogoče dobiti jasnejšo sliko o tem pomembnem dogodku, ki je vzbudil največjo pozornost v trenutku, ko so bile oči Evrope obrnjene predvsem na evropski zapad in na položaj, ki je tam nastal ob premirju med Francijo na eni ter Nemčijo in Italijo na drugi strani.

Ruski ultimati Rumuniji glede Besarabije v toliko ni prišel nepričakovano, v kolikor je bilo to vprašanje že ves povojni čas, jabolko spora med obema sosedama. Besarabija je v zgodovini večkrat menjala svoje lastnike. Leta 1812 je bila v bukareškem miru prisojena Rusiji. Po krimski vojni je od leta 1856 do 1878 pripadala Rumuniji, nato spet Rusiji. Spomladni leta 1918 jo je zasedla Rumunija, ki je izrabila notranje homatije v Rusiji. Vrhovni zavezniški svet v Parizu je 27. oktobra 1920 prisodil Besarabijo Rumuniji, češar pa Rusija nikdar ni priznala. Zaradi ureditve Besarabskega vprašanja sta Rusija in Rumunija večkrat začeli pogajanja, tako na primer leta 1921 in 1924, vendar vedno brez uspeha. Obe sta se pri tem sklicevali na narodno načelo.

V obliki, ko je Rusija po vstopu v Društvo narodov leta 1934, vodila v Evropi politiko statusa quo, je bilo Besarabsko vprašanje mrtvo. Razvoj dogodkov lanskega leta pa ga je spet oživel in letos v marcu je predsednik sveta ljudskih komisarjev in zunanji minister Molotov v svojem govoru pred sovjetskimi vrhovnim svetom to vprašanje izrecno omenil kot sporno vprašanje med obema državama, ne da bi bil pri tem postavil zahteve proti Rumuniji.

Današnja popoldanska poročila o ruskem ultimatu Rumuniji niso bila še jasna glede pravega obsega ruskih zahtev. Že iz njih pa je bilo razvidno, da postavlja Ru-

sija med svoje zahteve tudi zahtevo po Bukovini, Besarabiji sosedno deželo na severozapadu Rumunije. Večerna poročila iz New Yorka in Londona, ki pravijo, da je rumunska vlada danes popoldne, pet ur pred potekom ultimativnega roka, pristala na vse ruske zahteve, pa pravijo, da je Rusija šla v svojih zahtevah še dalje. Razen Besarabije in Bukovine je zahtevala tudi uporabo nekaterih važnih pomorskih in rečnih oporišč, in sicer Konstantinob in Crnem morju ter Galica in Braila ob spodnjem toku Dunava. Te zahteve kažejo, da se je Rusija hotela zavarovati ne le na kopnem proti Rumuniji, temveč v vsem evropskem rumunskem pasu, vključno z nadzorstvom plojbe na Dunavu.

Omejitve v porabi živil v Franciji

Bordeaux, 27. junija. AA. (Havas) Vlada je izdala več ukrepov za ureditev porabe glavnih živilskih potrebščin in odloke, ki imajo namen preprečiti navijanje cen. Krušna moka se bo smela mešati s krompirjevo. V okrožjih, kjer ni dovolj mlečnih izdelkov, bodo oblasti potrošnje uredile tako, da bodo prišli v prvi vrsti v poštev otroci in starci. Po hotelih in restavracijah bo v bodoče prepovedano servirati surovo maslo in sveže mleko. Prav tako je prepovedana proizvodnja slaščic in bonbonov. Da bi se preprečilo navijanje cen, je vlada sklenila poostri kazni za tiste, ki bi navijali cene pri prodaji na debelo. V primeri težkih kršitev teh določb bodo oblasti smele zapreti dotične trgovine ali industrijska podjetja.

Usoda francoske vojne mornarice

Basel, 27. junija. z. »Basler Nachrichten« poročajo iz Londona, da je položaj francoske vojne mornarice še vedno zagrožen. Iz izjav, ki jih je dal Churchill, se vidi, da se za kulisami nekaj plete. Nekoliko bolj jasno se je izrazil podtajnik admiraliteta v lordski zbornici, ko je izjavil, da bo angleška vlada poskrbela za to, da francoska vojna mornarica ne pride v roke sovražnika. Naglasil je tudi, da Anglija ne bo oklevala in se ne bo plašila nikake akcije, da to prepreči.

Čast francoske vojske

Bern, 27. junija. AA. (Stefani). Casopisje poudarja, da pogoji za premirje, ki sta jih stavili Nemčija in Italija Franciji, dokazujejo, da sta državi osti hoteli ohraniti čast francoske vojske. Švicarski listi posebno poudarjajo, da Italija z vsemi svojimi silami z rano ob rami sodeluje z Nemčijo v boju proti Angliji.

Premirje 1918 in 1940

Berlin, 27. junija. AA. (DNB). Nemški tisk se še naprej bavi s sklenjenim premirjem in s položajem, ki je nastal po premirju. »Deutsche diplomatische politische Korrespondenz« poudarja viteško vedenje sil osi proti poraženemu sovražniku. Članek pravi: »Merodajni krogi v Franciji niso proglasili obrambne vojske, temveč so poudarjali potrebo, da se uniči nemški narod.« Nato govori list o položaju, ki je nastal v Nemčiji po premirju leta 1918, ko se je trpljenje nemškega naroda po štiri letni vojni samo povečalo. Tudi takrat so sovražniki Nemčije hoteli uničiti nemški narod, pa so se prevarili. Nemškega naroda ni mogoče uničiti. Vlastodržci Velike Britanije še sedaj mislijo, da bodo uničili nacionalno socialistično Nemčijo in fašistično Italijo. Britanski politiki bi radi zapeljali francoski narod v nadaljnjo borbo proti Nemčiji. Nemčija daje francoskemu narodu priložnost, da dokaže svojo razumnost in lojalnost.

Važne izjave novinarjem v Zagrebu — Posvetovanje s hrvatskimi voditelji v Vukovi gorici

Zagreb, 27. junija. o. Predsednik vlade Dragiša Cvetković in minister brez portfelja dr. Konstantinović sta davi prispela v Zagreb, od koder pa sta v družbi bana dr. Šubašića in finančnega ministra dr. Šuteja takoj nadaljevala svojo pot v Vukovo gorico pri Karlovcu. Tam so jih na posvetu hrvatskega bana pričakovali podpredsednik vlade dr. Maček ter senatorja dr. Krnjević in inž. Košutić.

V razgovoru z novinarji je predsednik vlade podal pomembne izjave. Na vprašanje, ali se tudi pri nas kaj misli na ukrepe, ki bodo postali aktualni glede na nove smeri, v katerih se giba življenje v Evropi v najnovšem času, je dejal:

»Tako kakor doslej gotovo ne more iti naprej. Življenje zahteva nekaj drugega, boljšega in lepšega. Predvsem morajo biti zadovoljni široki sloji naroda, delovni svet v mestih in na vasi.

Reforme jim morajo zagotoviti boljše življenje in vsaj približno ugoditi njihovim osnovnim življenjskim pogojem. Sedanje mednarodne prilike so toliko spremenile ves red, ves gospodarski sistem, načela in doktrine, da se morajo docela privariti tudi pri nas vse stare teorije in prejšnji pogledi na življenje temeljno izpremeniti. To bodo naloge in prizadevanja vlade pri njenem bodočem delu.

Končno je še dejal, da so se danes sestali v Vukovi gorici, da bi se spomnili na delo, ki so ga pričeli pred letom dni.

Dejansko sta se točno pred letom dni Cvetković in dr. Maček sestala v Vukovi gorici.

Ministrski predsednik je še naglasil, da se je v Vukovi gorici pričeto delo uspešno in srečno dovršilo in da je to delo dobilo spričo današnjih prilik še prav poseben pomen.

Vojna v Sredozemlju

Silni letalski napadi na Malto, Sollum ob egiptski meji in angleška vzletišča v Afriki

Rim, 27. jun. br. (Stefani) Vrhovno poveljstvo italijanske vojske je opoldne objavilo naslednje vojno poročilo:

Skupine naših vojnih letal so znova napadle Malto ter so z uničujočim učinkom bombardirale letalske in mornariške naprave na otoku. Vsa letala so se nepoškodovano vrnila v svoja oporišča.

V severni Afriki so italijanska letala ponovno bombardirala sovražna vojna skladišča in motorizirane sile. Tudi s teh poletov so se vsa letala vrnila. Italijanske vojne ladje so z velikim učinkom obstreljevale angleško pomorsko oporišče v Sollumu ob egiptski meji.

Sovražna letala so napadla Masauo in Asab, vendar niso dosegla nikakega uspeha.

Kairo, 27. jun. s. (Reuter) Poveljstvo angleškega letalstva na Bliznjem vzhodu javlja, da so italijanski bombniki izvedli včeraj do večera 5 bombnih napadov na Malto. Po podatkih uradnega komunikeja je bilo ubitih pri tem 12 oseb in mnogo drugih ranjenih.

Zasebna poročila pravijo, da so italijanska letala pri teh napadih vrgla skupno 70 bomb. Letala so napadala v skupinah po 5 do 7 letal. Ker zaradi močne protiletalske obrambe letala niso mogla dospeti do vojaških objektov, so vrgla več bomb na delavske nasebine na Malti. Število smrtnih žrtev napada se je sedaj povišalo na 23.

Italijanski sunek ob angleški Somaliji

Kairo, 27. junija s. (Reuter). Poveljstvo angleške vojske na Bliznjem vzhodu javlja, da je včeraj močan oddelek italijanske vojske, podprt od tankov, napadel angleško obmejno postojanko v Angleški Somaliji ob abesinski meji. Mala angleška posadka, sestojeca iz domačega policijskega

oddelka pod vodstvom angleškega častnika, se je štiri ure uspešno zoperstavljala napadu, nato pa se je brez vsake izgube umaknila.

Iz Najrobija javljajo, da so iz Kenije prodri angleški izvidniški oddelki 30 km v italijansko Somalijo, ne da bi zadeli na odpor. Iz Abesinije prihajajo v Kenijo mnogi abesinski begunci. V terek so italijanski bombniki bombardirali neko mesto v bližini Rudolfovega jezera v Keniji, ne da bi povzročili škodo.

Akcije angleških letal

Kairo, 27. junija s. (Reuter) Poveljstvo angleškega letalstva na Bliznjem vzhodu javlja, da so včeraj zgodaj jutraj angleški bombniki napadli italijansko vojaško letališče v Guri v Abesiniji. Zadetih je bilo več hangarjev in delavnice Angleške bombnike je napadla skupina italijanskih lovskih letal. Po polurni borbi je bilo eno izmed italijanskih letal sestreljeno, drugo pa težko poškodovano. Vsa angleška letala so se vrnila s tega poleta.

Bombniki tipa Blenheim so izvedli več napadov na letališče in bencinsko skladišče v Makaki v Eritreji. Bombe so ponovno zadale cilj. Tudi v Asabu v Eritreji so bili bombardirani vojaški objekti.

Angleška letala so nadalje izvedla več izvidniških poletov. Med drugim so napadla tri bombna letala tipa Blenheim neko italijansko podmornico ter vrgla tri bombe v bližino podmornice. Uspeh napada ni znan.

Omejitve v Italiji

Rim, 27. junija. AA. (DNB) Od 1. julija dalje bo v Italiji spet ustavljena prodaja kave. Čajno pecivo in sladoled se smeta od 1. julija dalje prodajati samo še ob sobotah, nedeljah in ponedeljkih.

Nemško vojno poročilo

Nemške čete dospele v smislu določb o premirju do reke Dorniere vzhodno od Bordeauxa

Berlin, 27. jun. br. (DNB) Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes opoldne naslednje vojno poročilo:

V smislu določb o premirju so nemške čete pridle do reke Dorniere vzhodno od Bordeauxa.

Izvidniško akcije manjših sovražnih pomorskih sil, ki so jo izvedle v noči od 24. na 25. junij na francoski obali, so nemške sile z lahkoto odbile.

Neka podmornica je sporočila, da je potopila več sovražnih ladij s skupno tonažo 35.000 ton. V noči od 25. na 26. junija so nemška bojna letala znova bombardirala pristaniške naprave kakor tudi objekte letalske industrije v Angliji.

Britanska letala so tudi v pretekli noči nadaljevala s svojimi napadi na posamezne kraje v zapadni Nemčiji. Bombe na vojaških objektih niso povzročile nikake škode, pač pa je bilo ubitih in ranjenih več civilistov. Protiletalsko topništvo je sestrelilo dve sovražni letali, lovška letala pa še tretji aparat.

Pri prehodu preko Rena dne 15. junija, pri zavzetju nekakega prelaza v Vogezi se je s hrabrim osebnim nastopom odlikoval major Schüller na čelu pehotnega polka, ki mu je poveljeval.

Letalski napadi na Anglijo

London, 27. junija. s. (Reuter) Pri letalskih napadih, ki so jih izvedli nemški bombniki preteklo noč na Anglijo, sta bili sigurno sestreljeni dve nemški letali, verjetno pa še tudi tretje. Prvo nemško letalo je sestrelilo angleško lovsko letalo tipa Hurricane ob južnovzhodni obali, kmalu po polnoči, v borbi s tremi bombniki tipa Heinkel. Drugi nemški bombnik je bil sestreljen od lovškega letala tipa Spitfire ob vzhodni obali. Obe sestreljeni letali sta padli v morje.

Nemški napadi preteklo noč so se raztezali na južnovzhodno in južozapadno Anglijo kakor tudi na Wales, na severovzhodno Anglijo ter na južnovzhodno in severovzhodno škotsko. Največ napadov je veljalo južnovzhodni Angliji. Nemška letala so prihajala zaporedoma v skupinah polne tri ure. Vsaj napadi so veljali enemu okrožju. Vrhovni je bilo mnogo visoko eksplozivnih bomb, ki pa niso povzročile mnogo škode. Po dosedanjih podatkih so zahtevali ti napadi samo eno človeško

žrtev. Na južnozpadno Anglijo nemška letala niso metala bomb, pač pa so bili dan letalski alarmi. Na Wales je bilo vrženih 5 bomb, ki pa niso povzročile velike škode. Več zaporednih bombnih napadov je veljalo severovzhodni Angliji. Tu sta bili po dosedanjih podatkih ubiti dve osebi.

Avdience

Beograd, 27. junija. AA. Nj. Vis. knez namestnik Pavle je blagovolil sprejeti v avdienco ministra za trgovino in industrijo dr. Ivana Andresa.

Kraljev namestnik dr. Radenko Stanković je sprejel v avdienco ministra za telesno vzgojo Dušana Pantica.

Sprejem v železniško šolo

Beograd, 27. junija. o. V šolskem letu 1940/41 bo sprejetih v prometno železniško šolo v Beogradu 70 kandidotov. Kandidati morajo biti mlajšega spola, naši državljani, telesno zdravi, stari 18 do 22 let, če so že opravili vojaško službo, pa največ 32 let. V pošto prihajajo le oni, ki so dovršili vsaj 7. razred realne gimnazije in ki napravijo sprejemni izpit. Prošnje je treba predložiti upravi državne prometne železniške šole v Beogradu najkasneje do 31. julija t. l.

Nove pobotnice za stanarino

Beograd, 27. junija. AA. Na podlagi čl. 37 zakona o takсах je finančni minister izdal odlok, da se 1. julija letos dajo v promet nove priznanice, s katerimi se ugotavlja prejem najemnine za stanovanja in lokale. Prodajne cene blokov bodo po novem 11.50, 21.50, 51.50 in 101.50 din. Dosedanje priznanice se umaknejo.

Iz učiteljske službe

Beograd, 27. jun. p. Premeščena sta bila učiteljica Elizabeta Rismal iz Slovenske Bistrice v Dobovo v srezi brežiškem in učitelj Ivan Pečnik iz Skomarja v Svibno v krškem srezi.

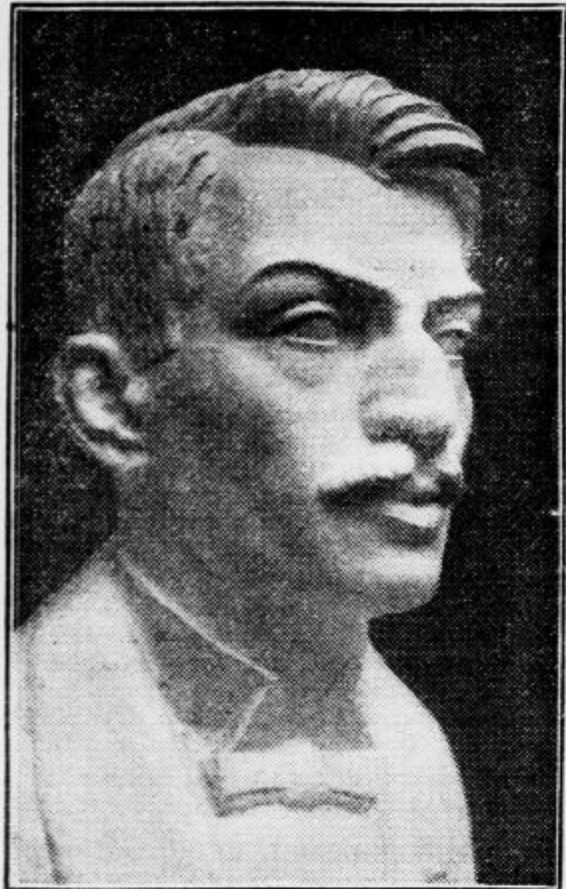
Vremenska napoved

Zemunska: Zjasnilo se bo od zahoda proti vzhodu. Vendar bo na vzhodni polovici države prevladalo še večinoma oblačno vreme s prehodnimi nevihtami. Toplina se bo dvignila.

Naši kraji in ljudje

Obletnica smrti dr. Gregorja Žerjave

Včeraj je poteklo 11 let, odkar je umrl naš nepozabni voditelj dr. Gregor Žerjav. Zlasti v teh težkih, nemirnih časih ves narod bridko občuti prerano izgubo moža, čigar duh je vodil generacije napredne mladine skozi najusodnejše dni naše zgodovine.

va se je zelo zanimal tudi za pravno filozofijo ter je poleg svojega obsežnega dela na univerzi študiral tudi čisto filozofijo. Kakor med svojimi kolegi na univerzi, tako je tudi pri svojih učencih in v vsej javnosti užival pokojni dr. Jurkovič nedeljene simpatije. Njegova smrt je globoko pretresla številne njegove prijatelje. Slovenska univerza je izgubila odličnega znanstvenika. — Pogreb bo v soboto ob 16. iz hiše žalosti, Fugnerjeva ulica 15.

Bodi pokojniku ohranjen časten spomin, hudo prizadeti rodbini pa naše iskreno sožalje.

Vidovdan na Vetre- niku leta 1918

Naslednji list iz svojih spominskih zapisov nam je poslal g. Anton Kržiž, višji carinski kontrolor v Zagrebu, jugoslovanski dobrovoljec, ki si je na Vetreniku, na solunskem bojišču v Nidže-planini, kjer teče danes grško-jugoslovanska meja, pribral Karadjordjevo zvezdo z meči. — Uredn.

Noč je minila mirno, čeprav smo bili v pripravnosti, pričakujoč neprijeteljski napad. Navadno puškarjenje in tu pa tam je počila kakšna bomba.

Dani se. Lep in sončen bo dan. Vidov dan na fronti za svobodo in zedinjenje. Grem okoli straž. Na prvi puškarinji je na straži Dragutin Pavlovič. Prejšnji večer se je sam javil na stražo. Zakaj? Da v zarji Vidovega dne

Dr. Joso Jurkovič †

Ljubljana, 27. junija

Davi ob poslednjih in na svojem domu v Fugnerjevi ulici po krajši bolezni nenadno preminul univerzitetni profesor in dekan pravne fakultete dr. Joso Jurkovič.

Pokojni profesor dr. Jurkovič se je rodil leta 1888. v Colnarjih pri Fari na Kosteljskem. Tam je dokončal osnovno šolo, nato pa leta 1910. dovršil gimnazijo v Novem mestu. Po maturi se je vpisal na pravno fakulteto na Dunaju, ali gmočne razmere mu niso dovolile več ko dva semestra. Leta 1912. je vstopil v službo pri računskem oddelku deželnega odbora v Ljubljani. V Gradcu je napravil praktični izpit za računovodstvo. Že v šestih letih je pošiljal leposlovne spise v »Domačega prijatelja« v Pragi, na Dunaju pa je napisal za »Omladino« par razprav, ki so razkrile njegove talente na polju leposlovne kritike in filozofije. Tik po vojni je dosti delal v »Pisarni za zasledeno ozemlje« in postal tudi zvest sotrudnik in uvodničar »Slov. naroda«. L. 1920. je bil imenovan za urednika tiskovnega urada pri predsedstvu pokrajinske vlade v Ljubljani. Ko je bila nato osnovana ljubljanska univerza, je bil imenovan za tajnika pravne fakultete, pozneje pa je bil v istem svojstvu premeščen na tehnično fakulteto. Istega leta se je vpisal na pravni fakulteti v Ljubljani, kjer je položil diplomski izpit in kmalu nato tudi doktoriral. Januarja 1931. je bil imenovan za docenta, dve leti pozneje pa za izrednega profesorja za upravno pravo na ljubljanski univerzi. Leta 1936. je bil imenovan za rednega profesorja, v letošnjem šolskem letu pa je bil izvoljen za dekana pravne fakultete.

Pokojni prof. dr. Jurkovič je bil nenavadno agilen, izredno marljiv pravni delavec. Napisal je veliko število razprav in študij s področja upravnega prava, ki jih je objavil v »Arhivu za pravne in društvene nauke«, v »Slovenskem pravniku«, »Ljubljanskem Zvonu« itd. Poleg upravnega prava

gleda vsaj od daleč proti svoji domovini, proti Sumadiji, proti zemlji, s potom in krvjo natopljeni za svobodo. Njegove oči so bile uprte v daljino in srce mu je otožno govorilo: »Tamo daleko...« Uganil sem mu misli, molče sem se vsedel in čakal, da spregovori. Komaj se je zdržal solz. Ali to ne bi bile solze slabice, to bi bil brik junaka za domovino. »O domovini ti si kakor zdravje...« Po njem spoznam, kaj se pravi izgubiti svobodno domovino, ki zdaj ječi pod jamom sovražnika, poteptana in zaničevana. Ponudim mu cigareto. »Hvala, gospod podporočnik, vidim, da ste uganili moje misli, ali čas, ko jo bomo osvobodili, je blizu. Na križ so nam jo pribili. Cel narod na čelu s kraljem je nosil težki križ na albansko Golgoto. Kralj, možje, starci, žene, otroci... Danes je Vidov dan in v nas živi vera vstajenja. Nikoli nismo obupali. Drugo leto bomo praznovali Vidov dan v svobodni Jugoslaviji.«

Odšel sem z zavestjo, da smo nepremagljivi. V bližini slišim pesem:

Za zorom belom dan da zabeli
I stare rane kosovske isceli
Oj svani, oj svani dane beli
Oj svani, oj svani Vidov dane.

Ko poslušam to pesem — ne, saj to ni navadna pesem, to je molitev, molitev naroda — se nehote odkrijem. O svoboda, kako si dragocena. Poklekni bi moral človek, ko izgovori Tvoje ime!

To pesem je prinesel v četo Bosanec Ilija Radić. Saj je ravno na Vidov dan bosanska mladina dala duška svojemu hrepenenju po svobodi. Rekel sem jim, naj še enkrat zapoje. Kako lep je konec te pesmi:

Kosovo nam svadju dalo
Sloga će da ga osveti.

Narednik Ilija Radić je povzel besedo: »Da, to je naša pesem. Naš narod je trpin, ne pozna valčkov, ali v srcu nosi vero in hrepenenje po svobodi. Njo bo dosegel samo z mečem in krvjo. Svoboda vsakega naroda se piše s krvjo in kdor je ni tako napisal, je ne bo imel. Pet sto let smo za njo krvaveli. Karadjordje jo je začel pisati. Naš rod jo bo izpisal, saj nas vodijo Karadjordjevi. Drugo leto na Vidov dan bodo naše slavne zastave plapolale v Sarajevu, Zagrebu in Ljubljani. Sloga bo maščevala kosovske razprti. Vsi bomo eno, ena vera bo v naših srcih: jugoslovanska.«

sem dodal. »In takrat bo trdna in nepremagljiva Jugoslavija.«

To je bilo na Vidov dan 1918, ko so bili vsi srbski vojščaki in jugoslovanski dobrovoljci pripravljeni, da položijo svoje življenje za svobodno Jugoslavijo. Danes, ko spet grme topovi in odločujejo usodo narodov, naj nas kemične formule strank ne ločijo, marveč združujejo v en sam neprobojen element.

Jutri pa v št. Jernej na dirke

St. Jernej, 28. junija

Kljub neprimlikam časa so priprave za veliko jahalno in dirkalno konjsko športno prireditve uspele in je zagotovljena šentjernejska dirka tudi letos, tako da naša tradicija ne bo trpela. Dirka se bo vršila v soboto, na praznik sv. Petra in Pavla, kakor je to običajno. Otvoritev bo ob 14. Prireditve bo trajala do poznega popoldneva, nakar bo v gozdiču poleg dirkališča veselica z godbo. Godbo na pihala bodo podpirali električni ojačevalci, ki bodo odmore krajsih in reproducirano glasbo. Postavljenih bo več stojnic za pivo, tako da ne bo neprijetnega drenja in čakanja. Paviljoni bodo založeni z delikatesami pecivom, vročimi in hladnimi pijačami. Pri posebnem izvedencu, ki se bo utaboril v gozdiču, bo ste postreženi s pristnimi čevapčici. Čevček je bil izbran po tehtnem prevdaru.

Ker je pričakovati, da se bo udeležilo dirk ogromno ljudstva, je bil letos zamišljen poseben plačilni način z bloki, da postane potrebna urneja in prožnejša. Na to opozarjamo občinstvo. Pri blagajnah bo mogoče kupiti posebne bloke, ki bodo za soboto popolne šentjernejske valute in zakonito plačilno sredstvo, s katerim bo mogoče potem kupovati pri stojnicah in paviljoni, kjer bo zadostnega kritja in se ni bati inflacije.

Za letošnje šentjernejske kasaške in jahaške dirke kažejo nepričakovano mnogo zanimanja tudi oddaljeni kraji Slovenije. Manj odziva je čutili doslej le iz Ljubljane. Prijavili so se celo Blejci iz Novega mesta bo vozil udeležence pe potrebi Kosov avtobus in jih zvečer spet odprel na vlake. Upati je, da se bo vreme tako ustalilo, da bo tudi letošnji izlet na šentjernejske dirke svojevrstno užitek.

Razstava bolgarske knjige v Novem Sadu

Za Beogradom in Ljubljano je priredila tudi Jugoslovnsko-bolgarska liga v Novem Sadu razstavo bolgarske knjige. Slavnostna otvoritev je bila v nedeljo 23. t. m. v navzočnosti komandanta novosadske armije, bana dunavske banovine, vladike Ireneja, bolgarskega opolnomočenega ministra v Beogradu g. dr. Stoilova, bolgarskega vojnega in tiskovnega atašeeja iz Beograda in mnogih drugih odličnikov. Navzočne pa so bile tudi močne delegacije jugoslovnsko-

ODOLO je močno antiseptično sredstvo in je prijetna, učinkovita voda za usta.

bolgarskih lig iz Beograda, Zagreba in Ljubljane ter zastopstvo Bolgarsko-jugoslovnskega društva iz Sofije in Zveze bolgarskih književnikov, ki jo je zastopal g. Bojan Bolgar.

Razstavo je ob 11. odprl s predavanjem o novosadskih srbsko-bolgarskih stikih podpredsednik lige in predsednik Matice Srpske g. dr. Moć, ki se je zlasti spominjal delovanja Karavelova in Rakovskega za časa njune emigracije v Novem Sadu. Za prireditve sta se v kratkih besedah zahvalila zastopnik Bolgarsko-jugoslovnskega društva iz Sofije in g. Bojan Bolgar kot zastopnik bolgarskih književnikov. Po končanih govorih so si gostje ogledali razstavljene knjige in muzej in knjižnico Matice Srpske, kjer je tudi prirejena razstava bolgarske knjige.

Popoldne je novosadska liga priredila za goste izlet v Fruško goro. Pokazane so jim bile zanimivosti srbske patrijaršije v Sremskih Karlovcih, nadalje samostan v Krusedolu in vizorna vinarska zadr. v Irigu. V Krusedolu je goste pozdravil in pogostil arhimandrit Sava, v Irigu so jim kmetje-zadrugari priredili obilno malo južino. Po povratku v Novi Sad je bil v prostorih Parkhotela banket, ki so se ga spet udele-

žili mnogi odličniki. Na banketu je bilo izrečeno več nabitnic, v katerih so govorniki izražali svoje želje po čim tesnejšem in plodnejšem kulturnem sodelovanju med Bolgarijo in Jugoslavijo. Od Jugoslovnskega st. g. Irenca in tajnika ljubljanske lige g. Vekoslav Bučar, v imenu Bolgarov pa g. prof. Ljubinčev.

Novosadska razstava bolgarske knjige je v primeri iz ljubljansko skromnejša in zaradi tesnega prostora mnogo manj efektna. Razstavljen je samo izbor dečje literature, pesništva, pripovedništva, dramatike in literarno-zgodovinskega slovstva. Kljub temu je zbudila v novosadski javnosti precej pozornosti in je prav dobro obiskovana. Zaključena bo prihodnjo nedeljo.

Korpulentnim in mišičastim, pri katerih se kažejo znaki raznih težav vsled nezadostnega izločevanja sokov, izborna pomagala večedenjsko pitje naravnega »Franz-Josefove« grenke vode. Taki ljudje se morejo tudi doma — seveda pod nadzorstvom zdravnika — zdraviti za shujšanje.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Sodba v zadevi Slovenske banke Miro Jankole obsojen na pet let ječe

Ljubljana, 27. junija

V sredo je še vse do popoldanskega odmorja trajalo zasliševanje prič in izvedencev. Sodnike je v prvi vrsti zanimala verjetnost, ali je v resnici bil obtoženi Jankole v zvezi z neko tujo finančno skupino, s katere pomočjo naj bi pokrpl dolgove in banko saniral. Ni pa se našel noben tehten dokaz razen obtožbe, ki je v izvedenec. Sodnike je v prvi vrsti zanimala verjetnost, ali je v resnici bil obtoženi Jankole v zvezi z neko tujo finančno skupino, s katere pomočjo naj bi pokrpl dolgove in banko saniral. Ni pa se našel noben tehten dokaz razen obtožbe, ki je v izvedenec.

Po popoldanskem odmoru se je razprava ob 4. nadaljevala. Besedo je povzel državni tožilec Branko Goslar, v skoraj dveurnem govoru se enkrat poudarjal stališče obtožnice, ter zavračal posamezne točke

obtožnicevega zagovora. Branilec po uradni dolžnosti dr. Schley je v enournem obrambnem govoru skušal ovreči očitke v obtožnici in se izrekel po svoji objasnitvi dejanskega stanja za oprostitve. Predsednik je napovedal za danes popoldne objavo sodbe.

Danes ob dvanajstih se je do zadnjega kotečka napolnila razpravna dvorana. Predsednik senata s. o. s. Ivan Kralj je med grobno tišino sporočil sodbo: Miroslav Jankole je kriv skoraj v vseh točkah obtožnice in se obsoja na 5 let ječe in izgubo častnih pravic za dobo 5 let, dalje na plačilo kazenskih stroškov in povprečnine. Zasebniki udeleženci se zavračajo na civilno pravno pot. V kazni se mu všteje preiskovalni zapor od 18. avgusta 1938 do današnjega dne. Obtoženeč si je pridržal zakoniti tridnevni rok za priziv.

S tem je bil zaključen kazenski proces, ki je polne tri dni vzbujal toliko zanimanja in vse mogoče komentarje. Dolgoletna afera Slovenske banke je bila tako likvidirana in zaključena pred sodno mizo.

Kulturni pregled

»Stabat Mater« v Glasbeni akademiji

Lep praznik v Glasbeni akademiji bi lahko imenoval peto sklepno produkcijo, na kateri je nastopila zborna in orkestrska šola z Dvorčkovim oratorijem »Stabat Mater« za mešani zbor in orkester s štirimi solisti. Po lankoletni produkciji z velikim Haydnovim oratorijem kaže, da bo Akademija odsej vsako leto skušala zaključiti svoje sklepne produkcije z večjim glasbenim delom. V smislu te mlade tradicije se je vodja zborne in orkestrske šole prof. dr. Danilo Švara letos odločil za »Stabat Mater« Antona Dvorčaka. Zajetno delo zahteva malone celoletno vajo, zlasti če uročestevamo, da so učenci člani te šole bolj mimogrede oz. poleg svojih glavnih predmetov. Švara je že lani s Haydnom pokazal, da prinaša vanj ogromno ljubezni. Kar vidi se mu, da se je s svojimi pevci potrudil do skrajnosti in da mu gre že nekaj več kakor za enoletno produkcijo. V nekem oziru je od lani njegov ansambel močno napredoval. Mislim predvsem njegove mlade pevce, ki so letos v Dvorčkovem oratoriju pokazali izdaten napredek. Orkester je že bolj huda zadeva. Zlasti pri Dvorčaku je bilo čuti močne praznine, ker a bil dorašel moči in kvaliteti pevcev. Z nadaljnjim razvojem Akademije se bo tudi ta nedostatek odstranil in bomo tako čedalje bližji novemu, velikemu orkestru v Ljubljani, ki bo lahko z mladim pevskim zborom in s solisti iz Akademije v najvišjih letnikih zmogel tudi najbolj kvalitetna dela svetovne glasbene produkcije.

Pri tem Dvorčkovem delu najbolj preseneča okolnost, da je mogoč njega skladatelj tako temeljito odložiti svojo slovanstvo, kreativno naravo in se decela živjeti v duha romanske cerkvene glasbe, ki je v njem ves oratorij sestavljen kakor iz enotne vlitve kovine. Le na malenkostnih mestih začetno Dvorčaka češke narodne ritmike, Dvorčaka neugnanne slovanske melodike. Besedilo tega oratorija ga je tako prevzele, da se je zavedel njegovega duha in da je v tem smislu rešil tudi vprašanje njegove kompozicije. Morda je bil ta okvir kriv, da se ni kreativno tako razmahnil kakor v svojih drugih, recimo pristno izvirnih delih, v delih njegovega čistega slovanskega genija? Berlioz, Brahms, Verdi, da navedem le ta imena, kažejo v tem oziru decela drugačna pota.

Prof. dr. Švara je delo zagrabil kot celoto in mu je bilo ob danem materialu, zlasti v orkestru, predvsem za živahen tok, za plastično formo, ki naj poslušalca zajame z neprekinjenim dogajanjem v zvočni in pevski masi. V tem pogledu prinaša že iz opere potreben notranji tempo, ki je za količnik ustrezno izvedbo oratorijev osnovni pogoj. Izvedba je stala na krepki umetniški višini. Poznal se je pevec dolg študij, podrobna poglobitev. Le za orkester bi ne mogel reči, da je bil na višini in je v tem oziru pripisati to pomankljivost bolj njegovi heterogeni sestavi in še neizdelanim silam Akademije in Srednje glasbene šole, kjer tudi najbolj-

ša volja najboljšega dirigenta ne more pričarati od danes do jutri decela dozorelih orkestrskih igralcev.

Cetvorica solistov je bila posrečeno izbrana. Alt Angelina Jančarjeva se je kar pogumno pridruževal že močno rutiniranemu sopranu Milice Poljanarjeve, svežemu tenorju Svetozarja Banovca in sočnemu basu Friderika Lupše. Užitek je poslušati kvartet solistov, ki jim tehnične ovire ne delajo nobenih pregledov in ki se z izredno čisto intonacijo predajajo svojim partom, svojemu umetniškemu navdihnjenju.

Ko gre dirigentu in vsem sodelujočim hvala za to veliko delo, bi pa delali krivico, če bi jim hotel pripisati željo ostati na doseženi višini. Nasprotno, tako pri prof. Švari kakor pri vseh je opaziti mladeniško voljo do vedno novih in popolnejših podvigov. Želim, da bi ta krepka volja in to veliko umetniško htenje ostalo živo, da bi se razreslo, ker bo le na ta način rodilo v naši glasbeni reprodukciji nove čase in znornale na naši umetniški grudi novih brazd.

Dr. B.

Eugen Kvaternik kot junak Cesarčeve drame

Pretokli potek je bila v zagrebškem gledališču predstava drame »Sin domovine«, v kateri je pokazal znani socialistični pisatelj in publicist A. Cesarac »življenjsko dramo E. Kvaternika«, kakor jo sam imenuje v podnaslovu svojega dela, ki je tik pred predstavo izšlo v knjigi in dobilo Demetrovo nagrado.

Snov, ki jo nuči življenjska drama E. Kvaternika, hrvaškega politika, ki je vse svoje delo in na koncu tudi življenje žrtvoval borbi za osvoboditev svoje hrvaške domovine izpod avstro-ogrske jarma, je

vsekako zelo vabljava za dramatika, ker je v življenju tega zasanjanega in religioznega borca veliko dramatičnih zapletljajev in tragike. Cesarac se je v svojem delu omejil predvsem na dramatiziranje resničnih dejstev. V uvodu svoji drami sam poudarja, da ni hotel napisati drame v občajnem smislu, ker bi se tako moral nujno oddaljiti kakšnim zgodovinskim dejstvom. Prav zaradi tega trpi delo na svoji literarni vrednosti, ker je v resnici le 15 slik iz Kvaternikovega življenja, nekakšna dramatizirana faktomontaža in nič več, dasi se tudi tega ni mogel dosledno držati. Razume se, da pri taki dramatizaciji zgodovine ni mogoče govoriti o kakšnem enotnem in povezanem dejanju, ki bi držalo gledalca v napetosti, na drugi strani pa ne more privedi do poudarka tistega dramatičnega viška, iz katerega se razvije tragični konec. Cesarac se je ognil zahtevam zgodovinske tragedije, ker se ji je nameroma odpovedal, zato tudi ni mogoče njegovega dela vrednotiti s stališča dramaturgie. Vsaka slika je tako rekoč celota zase, izrežek iz Kvaternikove biografije in po avtorjevi izpovedi tudi noče biti več. Avtorjevo stališče potrjuje, da je v njem že pri zametku dela zmagal zgodovinar in biograf nad dramatikom, predstava sama pa je pokazala, da na osnovi takega nazora ni mogoče napisati resnične drame, ki mora živeti sama iz sebe, iz tistih globokih notranjih in zunanjih zapletljajev, pri katerih pa ni nujno, da se birokratsko krije s fotografisko sliko iz biografije ali zgodovine, poglavitno je, da so resnični po zgodovinski osnovi in njeni splošni, sociološko utrojeni podobi.

Predstava je avtorjev nazor najbolj demantirala s tistimi mesti, kjer je bil prisiljen ustvarjati samostojno in zgodovinska dejstva oživljati z izmišljenimi, ali vendar

ravno zaradi svoje literarne sile tudi resničnimi in prepričljivi prizori. Med temi je bil prav gotovo najmočnejši nastop bebača-invalida iz Vojne krajine (7. sl.), ne samo zaradi čudovito preprostosti njegovih besed, ki so bile pravo nasprotje Kvaternikovega izražanja, temveč tudi zaradi tragike razmerja med ljudstvom in Kvaternikom, ki je to ljudstvo ljubil in oboževal, se boril zanj in se žrtvoval — podobno kot dekabristi — premalo pa je poznal njegove socialne potrebe in njegov značaj. Na vse je gledal le premočrtno in le iz stališča svojega mešljanskega cilja. Ker drama nima izrazite protigrde (le malo jo nakazuje nastop kompromisarskega politika dr. Vončine) je čutili to premočrtnost še bolj. Osnova za tragedijo pa je podana najbolj v 14. sliki, ko bivši Kvaternikovi vstaji sami ubijejo Kvaternika in njegove prijatelje.

Predstavo je nabito polno gledališče sprejelo z velikimi simpatijami in priznanjem, s katerim ni štedilo niti med igranjem. Delo je mojstrski zrežiral dr. Gavella, za lepo, realistično nakazano in scenacijo pa je poskrbel prof. Lj. Babić. Nastopil je skoraj ves ansambel in pod večjo režiserjevo roko so se odlikovali vsi igralci, pri katerih je bila čuti globoka ljubezen do domačega dela in pleteta do tragične usode E. Kvaternika, ki ga je igral T. Strozil. Med igralci se po poleg nosilca je prav posebej odlikovali naša rojkinja V. Podgoršek, ki je ob skromnem in ne vedno hvalažnem tekstu ustvarila živo podobo Kvaternikove žene, Dušjin kot Starčević, Afrić kot Rakijaš, Maričić kot Vončina itd. Kljub navedenim nedostatom je delo doseglo prav lep uspeh zaradi avtorjeve iskrene literarne prizadevnosti in ljubezni do zgodovinske resnice kakor tudi zaradi avtorjevih simpatij do revolucije

Sobotna številka „Jutra“

bo izšla v povečanem obsegu in bo bogato nadomestila nedeljsko številko, ki zaradi dvojnega praznika ne bo izšla.

Oglase za sobotno kot nedeljsko številko »Jutra« sprejemamo še DANES, nakar opozarjamo cenjene naročnike inseratov in malih oglasov.

»JUTRO«.

Domače vesti

Junakom—borcem

Pozdravljene gore, pozdravljeni hribi, kjer so to kresno noč goreli kresovi! Pred tisoč petsto leti so se nad vami dvigali plameni, katere so prižigali naši pradedje Svantovidu, bogu sonca, luči in svetlobe. Prižigali so jih, ko se je bližal sovrag, da podjarmi našo kri, naš rod, besedo in glavo. Kresovi žare skozi naše šentjanske noči in vežejo davnino s sodobnostjo, ki gre v bodočnost. Od kresov do kresov je strnjena črta Samove zamisli, naših svetih bratov Cirila in Metoda, kralja Otokarja do Petra, Aleksandra in njegove oporoke.

V središču slovenskega ozemlja je bilo žarišče naroda v katerem je živel slovenski bitnost, naši knezi, naša pravda, pravica in resnica. To je bila doba veličine naroda, izraz kulture in pojmovanja o našem življenju, zato je narod preživel vse viharje. Plamen kresov ga je vodil in mu kazal pot in Samova zamisel ni umrla. Z lepoto zemlje in veličino gora, kjer ji je bila zibelka, je živel in šla skozi temno noč in skozi svitanje v zoro in v jasni dan.

Samo duh živi in se dviga in gre skozi plamene, ki družijo mladi rod. Skozi stoletja je narod plečeval z zemljo in v krvi in tlačin, a njegovo srce ni zgrešilo upanja in pričakovanja. Prišla je doba duhovnega prepoveda, vstajenje in življenje. Na šentdanijski gori so zagoreli kresovi in oživela je mrtva straža. Na

Vstanite vi vsi, ki ste v teh težkih tisoč letih prihajali na svet, trpeli in se borili za staro pravdo, — pridite vi vsi, borci in mučeniki za svobodo od Grobniskega polja do Dobruže, — pridite, združite se z nami, ta dan, da vas bomo čutili po župančevih besedah: »Mi gremo naprej!«

Mara J. Tavčarjeva

* Knežinja Olga obiskuje beograjske bolnišnice. Te dni je nj. Vis. knežinja Olga obiskala glavno vojno bolnico v Beogradu in se v njej zadržala skoraj dve uri. Sprejel jo je vojni minister Nedić s sanitetnim generalom dr. Ruvidićem in jo povedel po vseh oddelkih. Naslednji dan je knežinja Olga obiskala splošno bolnišnico, kjer jo je sprejel minister dr. Srdjan Bu-

Sončenje z LA-MA

tekočo kremo - zanesljivo brez opeklin in pegl! Depot PARFUMERIJ »VENUS«, Tyrševa c. 9.

disaviljevič s šefi zdravnikov in ji razkazal najvažnejše oddelke. Dalje časa se je knežinja pomudila zlasti v otroškem in ortopedskem oddelku. Pregledala je instrumente, operacijske dvorane in bolniške sobe, kjer se je razgovarjala z bolniki.

* Danes ban dravske banovine dr. Marko Natlačen ne bo sprejemal strank. * Službeni list dravske banovine prinaša v 52. številki od 29. junija: uredbu o odkupu domače ovčje volne; tolačenice o

zanimanjem pričakujemo publikacijo tega znanstvenega dela, ki obravnava zelo zanimivo in aktualno snov.

* Diplomirani so bili na pravni fakulteti univerze v Ljubljani g. Bogdan Drnovšek iz Sevnice, Avgust Plajh iz Jesenice in Majnhard Veberič iz Maribora. Čestitamo!

Vaše filme
zaupajte
najmodernejšemu
foto-laboratoriju
DROGERIJE
KANC
LJUBLJANA
MARIBOR

* Izjemna pripustitev k popravnim izpitom. Kraljevska banska uprava, prosvetni oddelček, objavlja, da je minister prosvete odredil: Izjemno smejo opravljati popravni izpit iz zadevnih predmetov v avgustu t. l. vsi učenci, ki so pri višjem tečajnem ali pri učiteljskem diplomskem izpitu v juniju t. l. dobili v rezultatu dve slabi oceni. Dalje smejo 29. in 30. junija t. l. opravljati ustni izpit iz vseh zadevnih predmetov oni učenci, ki so v juniju t. l. na pismenem delu višjega tečajnega ali učiteljskega diplomatskega izpita dobili dve slabi oceni.

BRAMORJE in VOLUHARJE

unici preizkušeno sredstvo Bramorin. Navodila v drogeriji Kane, Ljubljana, Zidovska 1

* V splošno bolnišnico v Ljubljani se iz res utemeljenih razlogov sprejema in v njej odkrjuje le bolniki, katerim je zdravljenje v tej bolnišnici brezpogojno potrebno. Ljudje v okoliših drugih javnih bolnišnic se v svojo korist opozarjajo,

Obnovite naročnino za drugo polletje!

Cenjene naročnike, ki prejema list po pošti, opozarjamo na položnice, ki so jih z listom prejeli ter jih prosimo, da plačajo ustrežajoče zneske zaradi poslovnega reda takoj prve dni julija. Oni, ki so doslej plačevali naročnino za četrta ali pol leta vnaprej, naj se blagovolijo te lepo navade držati, ker nam tako olajšajo delo in prihranijo mnogo stroškov. Kdor pa ima naročnino še vnaprej plačano, naj shrani položnico za prihodnjo priliko. Vsekakor pa morajo oni, ki imajo kak zaostanek, plačati z redno naročnino tudi tega, da si zagotovijo redno dostavljanje lista in da ne izgube pravice do »Jutrovega« nezgodnostnega zavarovanja pri Zedinjeni zavarovalnici d. d. v Ljubljani v znesku 10.000 din.

Ob nastopu drugega polletja vabimo prijatelje našega lista, ki še niso naročeni ali ki so kdaj naročbo prekinili, da vstopijo v krog naših naročnikov. Podpiranje domačega tiska bodi vsakega narodnjaka dolžnost.

Za časa počitnic, dopustov in odhoda v letovišča in kopališča prosimo p. n. naročnike, da nam prejembo naslova javijo toliko pravočasno, da jim bo tudi list pravočasno dospel na novi kraj. V naznanilih naj naznačijo vselej svoj stari in novi naslov.

UPRAVA »JUTRA«.

POCENI
NA POČITNICE

Crêpe de Chine, rožast DIN 29
Crêpe Marocain, rožast . DIN 36
Kreton Indanthren . . Din 13

Ostanki polovična cena

MANUFAKTURA

F. Ks. Souvan
Ljubljana, Mestni trg 24.

Grobniskem polju počivajo kosti junakov, Samova senca lebdi nad njimi v spomin in opomin od zaroda do zaroda. Od mrtvih do živih drže vezi. Ob popuščanju in okrnitvi zemlje je narod jeklenel in rasil je odpora na junakov. Iz borbe so vstajali in iz vsake kaplje krvi se je rodil nov junak, seme tisočih grobov.

V kresni noči je šel kum Stojan pred knežji prestol. Nemi kamen je govoril:

»Pravdo obrani vdove domovine!«

Oktoberkega popoldne je bila oporoka zapečatena s srčno krvjo. Srca milijonov so zaplakala z vdovo domovino in roke milijonov so se dvignile v prisego in potrdilo oporoki.

Kje so meje prispege? Mejá ni!

Od grobov davnih pradedov do Kosovo, albanske Golgothe in Dobruže segajo do žive straže Vidovega dne.

Zajec
LJUBLJANA
PASAŽA
NEBOTIČNIKA

narja Kvaternika, doseženi odrski uspeh je vsekakor zasluža režiserja in igralcev.

Umetnost Vilima Svečnjaka

Delo hrvatskega grafika in slikarja V. Svečnjaka je posebno stopilo v ospredje z njegovo grafično zbirko »Grafika 1934—1938«. Zbirka je pokazala tudi širšemu krogu ljubiteljev umetnosti njegovo samoniklo umetniško naravo in presunljivo odraze sodobne stvarnosti v njegovem grafičnem delu. Vilim Svečnjak je idejno sledil Krleževi prodorni razčlembi in kritiki današnjega življenja. Izmed likovnih umetnikov je morda najgloblje doživljal pesniške vizije hrvatske stvarnosti v Krleževem delu. Ta vez med dvema umetnikoma, ki se nam ne zdi slučajna in ki ustreza tistim skrivanim afinitetam, ki so se Goetheju strnile v pojem Wahlverwandschaft, se je vnanje pojavila v Svečnjakovih ilustrativnih variacijah na baladne teme Krleževega Petrice Krempuha. Vsekar je Vilim Svečnjak zavzel s svojim umetniškim delom, ki se nikjer ne odpoveduje idejnosti in neki, sicer estetsko utemeljeni programatičnosti umetniškega ustvarjanja, posebno in daleč vidno mesto v današnjem hrvatskem slikarstvu.

O tem pričuje tudi študija Otta Schweitzerja »Grafika i ulja Vilima Svečnjaka«, ki je izšla v vzorno opremljeni knjigi pri založbi »Orbis« v Zagrebu (str. 56, s 45 reprodukcijami, natisnjena na finem papirju). Svečnjak je našel v Schweitzerju interpretira svoje umetnosti, kakor ga lahko samo zavidajo drugi umetniki. Čeprav je Svečnjak še sredi umetniške rasti, ko ne more biti nobena sodba o njegovem delu končna in nepreklicna, je vendar dobil mo-

nografijo, ki z izredno razgledanostjo in finim čutom opisuje, tolači in vrednoti njegovo dosedanje delo. Vsekar je to delo že tako značilno in pomembno, da je vredno proučevanja in literarne sinteze, kakor jo podaja O. Schweitzer v svojem spisu. Poudarjam besedo: literarne, ker vidim v stilu Schweitzerjevega monografičnega eseja redek primer sugestivno močnega in literarno izdelanega pisanja o likovno umetniških pojavih. Čitatelju se na hipe zdi, kakor da čita Krležev eseje o umetnosti in literaturi.

V študiji o Svečnjakovih grafiki je Schweitzer postavil hrvatskega likovnika v sosesčino umetnikov, ki so upodabljali posebej demonično in strahoto življenja. Posebej se v bližino genialnega demonika Goye, čigar »Los desastres de la Guerra« so zopet stopili tako blizu današnjemu človeku. Mi ne doživljamo samo groze sodobne vojne, marveč tudi vso demonično novega inkvizicijskega »nadčloveka«, segajočega v svoji volji do moči preko najosnovnejših moralnih ozirov k pekelnjski brutalnosti tega, kar more inspirirati samo mržnja kot najbolj demonično življenjsko načelo. Schweitzer se z velikim poznanjem umetnostne zgodovine in s posrečeni karakternistiki čisto umetniških odlik Svečnjakove grafike zaustavlja pri vseh njegovih važnejših delih ter daje tako zaključne pregled umetnikovih stremenj in rezultatov. V drugem delu svojega eseja se prav tako prodorno bavi s Svečnjakovimi olji, prikazuje s posebno finim čutom zlasti njihov izrazito slikarski, t. j. barvni valeur.

Schweitzer prihaja po teh razčlembah k sklepu, da sta za Svečnjaka značilni dve osnovni potezi: z ene strani dramatična napetost, z druge pa lirčna tišina. Dra-

matični element ga zanaša v človekova temna področja, v nočno stran življenja, ki vodi v podzemlje in demonijo. Odtod sarkazem in včasih kruta drastika Svečnjakovih risb, v katerih se fantastika in stvarnost izprepletata kot strahotni »dancé macabre« naše resničnosti. Nasproti temu pa stoji Svečnjakove realistične krajine, naslikane v mirnem in sončnem tonu, vendar pa z močno življenjsko dinamiko, pa njegovi portreti, tihožitja in drugi motivi, ki izražajo subtilnost Svečnjakovih slikarskih vizij. V tem prepletanju nasprotij in izraževalnih antitez obstoji mnogoličnost in zapletenost doživljajskega sveta Vilima Svečnjaka. Njegova razvojna linija je v stalnem vzponu, njegov doživljajski svet se neugnano razširja. Izživljuje se v nasprotjih, daje Svečnjak v svojih delih podobo človeškega obstoja v njegovih čisto naših relacijah in svojih značilnostih, ter vso prežeto z refleksi svoje lastne notranjosti. Tako stopa slikar Svečnjak k novim vidikom in novim likovnim ostvartitvam.

Knjižico, katere odlika so tudi številne ilustracije, zaključuje seznam reproduciranih del. Kot ena redkih monografij o sodobnih hrvatskih umetnikih je Schweitzerjeva globoko zajeta in tehtno podprta študija uvaževanja vreden prispevek ne le k umevanju Svečnjakovega dela, marveč tudi k sami živi in zgočeni problematiki današnje likovne umetnosti.

V članku »Po sezoni v ljubljanskim dram« (Jutro, 27. t. m.) čitatelj v stavku, o drami Fr. Langerja št. 72: »Njen osnovni problem: vrednost žrtve (ne samo vrednost) nedolžne žene...«

KINO MATICA,
tel. 21-24
Ob 16., 19., 21. uri
Ljubavna drama lepe Poljakinje in avstrijskega huzarskega oficirja. — Dejanje se odigrava v vrtincu evropske špijonaže.

HOTEL IMPERIAL

s prvo krasotico ISO MIRANDO.
Originalni zbor domskih kozakov.
Dejanje se odigrava v vrtincu evropske špijonaže.

Slavni operni tenorist TITO SCHIPA
in francoska lepotica MIREILLE BALIN —
v krasnem filmu močne, pretresljive vsebine,
čarobnega petja, lepih arij in pesmi.
Danes premiera! Predstave ob 16., 19. in 21.

OGNJENA ZEMLJA

(TERRE DE FEU)
KINO UNION, tel. 22-21

Samo še danes ob 16., 19., 21.
POD HIPNOZO
Napeta in misteriozna filmska
drama
KINO SLOGA, tel. 27-30

JUTRI PREMIERA izvrstne ljubavne
komedije po istoimenskem gled. komadu od
Charlotte Rissmann.
Film, ki bo navdušil številne oboževalce mlade in nadarjene filmske umetnice
Luize Ulrichove, film, ki ga bodo gledali vsi z zadovoljstvom, čeravno skozi solze in smeh!
Predstave jutri na praznik ter v nedeljo ob 15., 17., 19. in 21. uri

TEBINA LJUBO

Luize Ulrich, Viktor de Kowa, Heinrich George.
Film, ki bo navdušil številne oboževalce mlade in nadarjene filmske umetnice
Luize Ulrichove, film, ki ga bodo gledali vsi z zadovoljstvom, čeravno skozi solze in smeh!
Predstave jutri na praznik ter v nedeljo ob 15., 17., 19. in 21. uri

da iščejo pomoči v teh področnih bolnišnicah, ker se iz njih krajev sprejemajo v tu-kajšnji zavod samo bolniki, pri katerih to zahteva vrsta bolezni. Tudi napotnice iz zdravniške ordinacije niso podlaga za sprejem, če ne gre za neodložljivo posebno zdravljenje. Bolnične ambulance so pa namenjene le siromašnim bolnikom, ki niso člani kake bolniške blagajne. Končno se ponovno opozarja, da tudi ob nedeljah in praznikih traja čas za obiske samo od 12. do 15. — Uprava.

* Nova grobova. V 78. letu starosti je umrl na Dolu pri Hrastniku g. Franc Stravs st. Ugodnega posestnika bodo pokopali jutri ob 8. — V Domžalah je umrl g. Janez Podboršek, oče veletrgovca z vinom g. Petra Podborška v Šiški. Blagoga očeta bodo pokopali jutri ob pol 16. — Pokojnika blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

vzročila milijonsko škodo. V Veliki Kikindi je strela tresčila v zadrženo predvilo-ko in naenkrat so bile v plamenih tri veli-kanske gomile prvovrstnega lanu. Škodo cenijo na 2 milijona din.

* Zaradi izkoriščanja sezonskih delavcev so v Novem Sadu prišli Miljutina Čuro, ki je imel pisarno za kupčije z nepremičninami. Kakor beležijo beograjski dnevniki, je bil Miljutin Čura prijet na ovdavnih javnih borze dela, ker je goljufal sezonske delavce na ta način, da se jim je predstavil kot mož z različnimi vplivnimi zvezami, ki bi delavcem izposloval dovoljenje za odhod na sezonsko delo v Nemčijo. Kolikor so doslej ugotovili, je na ta način dobil od kakih 20 družin okrog 20.000 din. Preiskava se nadaljuje.

* Planinski žegnanje na Kofcah. Prihodnjo nedeljo, dne 30. t. m. bo na Kofcah

SOKOL LJUBLJANA II. vabi na javno telovadbo in ljudsko veselico dne 29. junija ob 15.30 uri v TRNOVEM.

* Zapisnega novega beograjskega župana. V sredo ob 11. je bila svečana seja beograjskega občinskega sveta. Novo imenovani župan Jevrem Tomić je bil zapri-sežen. Sejo je vodil dosedanj župan Vojin Djurić, ki je čestital novemu županu in takole poudaril pomen naše prestolnice: »Beograd je velik prometni voz, gospodarsko, upravno, politično in finančno središče. Če želimo, da doseže naša država gospodarski in kulturni razvoj in obenem potrebno stalnost v svojem ustroju na znotraj in na zunaj, potem je prav gotovo nujno potrebno pravilno vodstvo komunalne politike.« Izpovedoval je nato tudi novi župan, ki je objubil, da bo zastavil vse sile za prosep prestolnice in je prosil za naklonenost ves občinski svet in vse beograjsko prebivalstvo.

SPECIALITETI

»NEPTUNA«

za Vas:
skuši — fileti — sardine brez kosti —
Gourmand — Touriste — proizvodi naj-
večjih domačih tovarn NEPTUN d. d.,
Split.

* Razpis prisilnega posojila za zidavo 1000 stanovanj je predlagal v zagrebškem mestnem svetu svetnik Maceljki. Posojilo bi morali podpisati vsi premožnejši meščani, ki prejema na mesec nad 10.000 din dohodkov. Siromašni sloji bi lahko s skromno najemnino v novozgrajenih hišah odplačali kupnino in bi hišice prešle v njihovo last. Podoben sistem se je že prav dobro obnesel v Nemčiji in bi kazalo zlasti slediti vzgledu mesta Lipskega, ki je ustvarilo že vrsto kolonij malih hišic z vrtovi, o čemer smo svoj čas obširneje poročali tudi v »Jutru«.

Baška na otoku Krku

Vodeče kopališče na otoku. Okrog 2 km pešene plaže. 15 komfortnih hotelov in pensionov. Električna razsvetljava, vodo-vod, kopališčni zdravnik, lekarna. Kompletan pension s takсами od 55.— do 75.— dinarjev — Zahtevajte prospekte!

* Usoden strel 14letne učenke. Kakor smo beležili, je v Spincičevi ulici v Zagrebu ustrelila neka 14letna učenka meščanske šole 15letnega gimnazijca Ivana Semca. Preiskava je dognala, da se je mladenka z neko svojo tovariško igrala na dvorišču hiše v Spincičevi ulici št. 40. Naenkrat jima je padlo v glavo, da preizkusi očvetov samokres. 14letnica je prinesla črn browning kalibra 6.35. Hoteli sta meriti v neko črno točko v plotu. 14letnica je prva sprožila in tedaj se je izza plotu začel krik, tam se je zgrudil 15letni gimnazijec Ivan Semec, zadet v glavo. Izgubil je zavest. Nujno so ga prepeljali v bolnišnico, kjer pa je izdihnil. Strel mu je prebil čelo nad desnim očesom in običaj v glavi. Rana je bila tako velika, da so iz nje iztekali možgani. Seveda je bila mladenka po usodnem strehu vsa prepadena in so jo komaj ukrotili, da ni še sebi pognala krogle v glavo.

* Konec spora med kmeti in škofijo. Poročali smo o sodnem sporu zavoljo močenja posesti grško-katoliške škofije v Križevcih. Okoliški kmetje iz vasi Dolnjega in Gornjega Tkalca in Graberščaka so si prilastili 174 orlov škofijskega posestva in ga kljub grožnji iz eksekucije niso hoteli vrniti, češ da ne morejo živeti brez livad, ki jih ima škofija v izobilju. Škofija pa je vztrajala na svoji pravici in je pred sodiščem zmagala. Kmetje so ostali brez livad in morajo plačati okrog 30.000 din stroškov, škofija pa je med tem že opravila košnjo, zavoljo katere so prav za prav kmetje pomladi zasegli livade, ker po letošnji dolgotrajni in hudi zimi niso imeli s čim krmiti izstradane živine.

* Uničeni vinogradi in sadovnjaki. Iz Vršca v Vojvodini poročajo, da je toča pred nekaj dnevi uničila ondotne vinograde in sadovnjake, ki so znani daleč naokrog. Letošnja trgatve bo dala pol milijona litrov vina manj kakor se je pričakovalo, tako da je v tem pogledu škoda presegla milijon dinarjev. Seveda so trpeli tudi posevki, pšenica kakor turšiča. Mestno poglavarstvo v Vršču je po dogovoru z društvom vinogradnikov sklenilo prizadetim odplačati znatno vsoto dajatev. Toča v Novem Sadu in okolici je takisto po-

tradicionalno »žegnanje«. Že na predvečer bo gorel pri domu velik kres ter vabil dajno okolico k planinskemu prazniku podružnice Slovenskega planinskega društva v Trzinu. V nedeljo bo v kapelici pri domu na Kofcah žegnansko opravilo, potem se bo pa razvil pravo planinsko rajanje. Mnogo posetnikov tega planinskega praznika se bo podalo na bližnje vrhove, na Veliki vrh ali na Kladvo. Košta je zdaj vsa v cvetju ter v tem zapoznelem času res vabljiva.

* Zasebna dvorazredna trgovska šola v Murski Soboti je pravkar z državnimi trgovskimi šolami zaključila šolsko leto. Rezultati ob njega koncu so prav povoljni. Starši, ki želijo, da nadaljuje vaša mladina študije na trgovski šoli, a ne morete imeti mnogo upanja, da bi vam bili otroci jeseni sprejeti na državni trg. šoli, ki ima omejeno število za sprejem učencev, pišite po prospektu na ravnanstveno zasebne trgovske šole v Mursko Soboto, ki vam ga radevolje pošlje brezplačno! (—)

* Pasji kontumaci je uveden v vseh občinah srednje Krskega, ker se je pojavil stekel pes v okolici Kostanjevice. Vsi psi morajo nositi nagobčnike.

Iz Ljubljane

u— Dela pri kraljevem spomeniku v Zvezdi vidno napredujejo. Kamenito oblogo za podstavek je izdelala in dobavila tvrdka Evgenije Lavečević iz Beograda. Semkaj sta že prispele dva vazona brušene gornje kamna, s katerim bodo obložili spomenikov podstavke. Kamenje je lep svetlo-siv granit z redko posejanimi črnimi zrnci, iz kamnolomov v Arandjelovcu pod Beogradom. Te dni pričakujejo še dveh vagonov granitnih plošč, s katerimi bodo nato obložili celotni podstavek. Ta teden nadaljuje s preurejanjem zelenih trat, ki že kažejo prve oblike. Naividejše na je vsekar delo okrog betonskega podstavka za spomenik. V bližini kostanjev so na vsaki strani nanovo nastalega trza namestili moderne kandelabre, po tri metre visoke, ki bodo leno razsvetljevali ves trg.

Predno odidete na Vaš letni oddihi, izlet ali gorsko turo

se oglasite pri

Foto Touristu Lojze Šmucu

Aleksandrova cesta 8 — Ljubljana — kjer dobite podrobna navodila, kateri filmi so najboljše, da prinesete res ostre slike domov. Konkurenčno ceno imamo zložitvenemu Balda Foto aparatu z optiko 1.63 z lepo usnjeno torbico in 2 filma za Din 350. Naše fotoamaterske izdelave, posebno pa povečane slike so poznane ne samo v Sloveniji, temveč celo Jugoslaviji po prvovrstni in hitri postrežbi.

Na posebno željo že v treh urah razvijemo film in napravimo slike. Fotoamatertem izven Ljubljane pa poštnoobratno. Se najviljudneje priporoča:

Foto Tourist — Lojze Šmuc

LJUBLJANA — Aleksandrova cesta št. 8.

u— Zadnja pot gospe Mainarčeve. Včeraj popoldne je nastopila ta blaga in skrbna žena svojo zadnjo pot k Sv. Križu na Ljubljanskem polju. Pred mrtvaško vešo splošno bolnišnico so ji po opravljenih molitvah, zapeli pevci žalostnico. Za vozom, ki je bil obložen z lepimi vencji, so stopili vzloščeni soprog, hčerka in sinovi ter veliko število sorodstva. Zatem se je razvrstil dolg sprevod moških in žensk vseh stanov. Posebno častno je bil zastopnik tudi oficirski stan, saj je temu dala poljo-nica kot mati dva aktivna in dva rezervna oficirja. Večina mnogobrojnih sprem-lejavcev je blago mater in ženo spremlja do groba. Tu so pevci zapeli žalostnico. Slovo je bilo ganljivo, kakor se pač z iskrenim občalovanjem poslavljamo od naših najboljših mater.

u— Mestno zdravniško dežurno službo bo opravljal od petka ob 20. do nedelje do 8. zjutraj mestni zdravnik dr. Žitko Jožica, Platerskičeva 13/1, telefon 47-64, v nedeljo ob 8. zjutraj in do ponedeljka do 8. zjutraj pa mestni višji zdravnik dr. Ahčin Marjan, Korytkova 18, telefon 36-24.

u— Na Petrovo in v nedeljo širše Putnikovi izleti: St. Jernej, Gorjanci, Plitvička jezera, Crikvenica. Zahtevajte programe. Prijave do petka 28. t. m. opoldne. (—)

u— Nagrade mestne občine Ljubljanske najboljšim učencem ljubljanskih šol. Kakor lani je tudi letos mestna občina Ljubljanska za Vidov dan ob zaključku šolskega leta pripravila najboljšim učencem ljubljanskih šol veliko veselje z nagradami, ki jim bodo razdeljene v posameznih zavodih. Dela Otona Zupanciča v treh zvezkih do dobilo 9 dijakov gimnazij, a 14 dijakov in dijakov gimnazij, tehniške srednje šole, učiteljske šole in trgovskih šol bo dobilo »Spominski zbornik Slovenije«, en dijak tehniške srednje šole Matanovičeve »Elektrotehniko«, 15 učencev mešarskih šol kompletno zbirko miniaturne izdaje Prešerna, Gregorčiča, Askercia in Zlatostnih narodnih pesmi. Po eno knjigo iz Eirjavec-Fleretove zbirke »Slovenski pesniki in pisatelji« do dobilo 59 učencev mestnih ljudskih šol. Poleg teh lepih knjig dobil vsak nagradenec še Wester-Zmitkov »Razgled z Ljubljanskega gradu«. Darila naj vse nagradene spodbujajo k nadaljnjemu pridnemu učenju in spominjajo se na stara leta na solanje v Ljubljani.

KOPALNE OBLEKE — CISTA VOLNA STARE NIZKE CENE.
Alojzij Potrate — prej
JOS. KUNC & Co.
Ljubljana, Miklošičeva cesta 32.

u— Cepljenje proti davici in snuženje mestnega domovinskega urada. Ker je davica neke ljubljanske dnevnike objavila, da bo cepljenje proti davici še tri dni v ponedeljek, torej in v sredo in da mestni domovinski urad zaradi snuženja prostorov v ponedeljek in torek ne bo posloval, opozarjamo občinstvo, da se je ta notica za poznala in velja za prve dni tega tedna, torej za minuli ponedeljek, torek in sredo. 24., 25. in 26. junija. Prihodnji ponedeljek in torek bo torej mestni domovinski urad redno posloval za stranke. Tudi cepljenje proti davici je že danes končano in naj se zamudniki obrnejo po informacijo na mestni fizikat.

Primarij dr. JEŠE
NE ORDINIRA DO 11. JULIJA

u— Zaradi popravil železniške ceste med gasilskim domom in mitnico opozarjamo avtomobiliste in voznike, naj po možnosti uporabljajo za tranzitni promet proti Zalogu le vzporedne ceste skozi Stepanjo vas in Fužino, saj bo popravilo ceste trajalo najbrž le teden dni.

u— Rezervni podoficerji se vabijo, da se na Vidov dan udeležijo službe božje ob 10. v stolnici in ob 11. parastva v pravoslavni cerkvi. Člani naj se udeležijo omenjenih služb božjih v uniformah ali pa v civilu z znakom. — Pododbor Združenja rezervnih podoficerjev v Ljubljani.

Ing. PREZLJEV

MORTOMOLJ

prašek in tekočina zanesljivo pokončuje molje v vseh razvojnih oblikah. Zahtevajte ga v drogerijah in specialijah. Navodila in pojasnila daje fitopatolog poob. agronom in. Prezej, Wolfova 3, tel. 34-73, Ljubljana

u— Razstavo letalskih modelov priredi podmladek Aerokluba na L. drž. realni gimnaziji (realki) v Ljubljani. Razstava bo v delavnici v podprilici in bo odprta 28. t. m. od 14. do 18. 29. in 30. t. m. pa od 8. do 12. in od 14. do 18. Vabljeni!

u— Absolutni strojne delovodse šole v Ljubljani se najlepše zahvaljujemo vsem, ki so nam s podporo omogočili prireditve počitne ekskurzije. Ekskurzija se je vršila v dnevi od 20. do 27. t. m. in je v vseh ožirih dobro uspešna.

u— Vlak na Gorenjsko, ki odpelje iz Ljubljane ob 14.36, bo vozil danes ker je sobota praznik. Zveza s tem vlakom je najpikladišnja za vse izletnike, ki bodo šli čez praznike v planine. V Bohinjsko Bistrico prispe že ob 17.01 in v Rateče Planico ob 17.18 uri. Planinci, poslužite se v čim večjem številu tega vlaka, ki je najugodnejši za izlet za 29. in 30. t. m.

u— Namesto cvetja na grob pokojne te gospe Fani Papežve daruje za gluho-miladino g. Zdenko Papež, kapetan fregate, 200 din.

Izletnikom in turistom

Da pojedete v nedeljo na izlet je razumljivo — prav tako pa je razumljivo, da si oskrbite dober fotoaparati in film. Potem imate od izleta gotovo veliko več. — Velika zaloga v edini specialni fototrovin

JANKO POGAČNIK

Ljubljana, Tyrševa cesta 20

u— Zrtev prometne nesreče. Včeraj popoldne so mestni reševalci pripeljali na kirurški oddelk 16-letno dijakinjo Jeleno Gegalovo, stanujočo na Sv. Petra cesti. Pri nekem karambolu na vogalu Vidovdanske ceste in Komenskega ulice je dobila nevarne rane po rokah, ki so ji prizadejale razbiti šipe na avtomobilu.

u— Tito Schipa poje danes v kinu Unionu. Prijatelji lepega petja bodo imeli danes v kinu Unionu velik užitek z najnovejšim filmom »Ognjena zemlja«, v katerem poje slovit italijanski tenorist Tito Schipa. Ta pevec velikega formata in svetovnega slovesa je že pel v Ljubljani v nekaterih filmih, ki so ostali občinstvu nepozabni. Se danes se čujejo lepe popevke in arije iz filmov »Vivere« in »Kdo je srečnejši od mene«. V najnovejšem filmu »Ognjena zemlja« nastopi Tito Schipa spet v vlogi slavnega pevca, ki je s svojim glasom osvojil poslušalce vsega sveta. Dejanje filma mu nudi mnogo prilik, v katerih more Tito Schipa navdušiti poslušalce s svojim krasnim glasom; poleg vsega tega pa nam film predčuje zelo zanimivo dramo, ki bo držala gledalca v napetosti do zadnjega prizora. S Titom Schipo nastopi kot partnerica francoska lepotica Mireille Balnova. Film je režiral sloviti Marcel L'Herbier, tvorec najlepšega francoskega filma »Edvard VII. in njegova doba« (Entente cordiale). (—)

Iz Maribora

a— Mečani! Vidov dan je vsako leto spominski dan naših junakov in borcev, ki so dali življenje za vero in domovino. V počastitev njihovega spomina bo mestna občina razobesila na svojih poslopih že na predvečer državne zastave. Vljudo vabim meščane, da store isto na svojih hišah.

a— Letošnji učni uspehi na mariborskih srednjih šolah. Na klasični gimnaziji je izdelalo 622 dijakov in dijakin (81,21%), z odličnim uspehom 19,72%, s prav dobrim 34,86%, z dobrim 26,63%. Na prvi realni gimnaziji je izdelalo 482 dijakov t. j. 65,66%, z odličnim uspehom 5,72%, s prav dobrim 24,25%, z dobrim 35,69%. Na drugi realni gimnaziji je izdelalo 500 dijakov in dijakin t. j. 70,83%, z odličnim uspehom 11,91%, prav dobrim 28,05%, dobrim 31,87%. Na državni učiteljski šoli je uspešno dovršilo razred 152 dijakov in dijakin (80,84%) in sicer z odličnim uspehom 4,79%, s prav dobrim 45,74%, z dobrim 30,31%. Na drž. trgovski akademiji je izdelalo 187 dijakov in dijakin od 198 in sicer z odličnim uspehom 8 dijakov in dijakin, s prav dobrim 35, dobrim 99, zadostnim 45.

a— Sodna razprava na Grajskem trgu. Včeraj popoldne je bila na Grajskem trgu zanimiva sodna razprava v zvezi z lanskim karambolom med avtomobilom in motociklom, ki ga je vozila znana mariborska sportnica ed. Mira Ferjančičeva, ki si je pri tem zlomila nogo. Gd. Ferjančičeva zahteva od lastnika avtomobila odškodnino 50.000 din. Namen večerašnje sodne uprave na kraju nesreče, ki jo je vodil sod. dr. M. Hočevar in ki so ji prisostvovali poleg sodnega osebja in pravnih zastopnikov tudi drugi prometni strokovnjaki, je bilo zbrati konkretne material za ugotovitev podrobnih okoliščin nesreče in ugotovitev krivde. Za pravdo se opaja v Mariboru živahno zanimanje. Poteku sodne razprave v rekonstrukcijo dogodkov je ves čas z zanimanjem prisostvovala množica Mariborčanov in Mariborčank.

a— Prvi pension po dunajskem vzoru v Mariboru. V kratkem bo otvoril znani gostinski strokovnjak g. Adam Črešnar v prvem nadstropju v Ulici kneza Kocija št. 2 pension po dunajskem vzoru. Poleg prenočišča bodo dobili gostje lahko tudi hrano, vendar na brez plačila. Razen tega bo lično urejen tudi družabni salon. V mariborskih gostinskih krogi se opaja živahno zanimanje za to pobudo, ki je za Maribor zanimiva novost.

a— Na vseh mariborskih osnovnih šolah bo v ponedeljek 1. julija od 8. do 11. ure vpisovanje za novince, ki naj pridejo v spremstvu odraslih. Predložiti je domovnico, krstni list in potrdilo o cepljenju koz.

a— »Rodoljub iz Amerike« pride v soboto 29. t. m. ob 17. uri popoldne na Tezno na vrt Dovičeve gostilne, prej Puljkove. »Rodoljub« pričakuje, da ga občite in si ga ogledate ter tako podprete delo Rdečega križa na Teznu. Po igri zabavni večer.

a— Vlomilci v pisarno carinskega posrednika. V roči na četrtek so se vtihotali drzni zlikovci v pisarniške prostore carinskega posrednika Maksa Samca. Od-

Gospodarstvo

Zadružništvo državnih uslužbencev

Glasilo Zveze nabavljajnih zadrug državnih uslužbencev »Zadružarstvo« objavlja za 19. občni zbor, ki bo 27. t. m. v Mostarju, obširno poslovno poročilo upravnega odbora. Iz tega poročila je razvidno, da se je zadružništvo državnih uslužbencev v lanskem letu nadalje razvijalo. Število članov zadrug je naraslo za 31 na 353, število zadrugnikov pa se je pomnožilo za 944 na 172.500. Gibanje števila članov zadrug državnih uslužbencev je bilo zadnja leta naslednje:

	Število	od tega:
zadrug nabavljajne kreditne		
1929	114	84
1933	187	89
1935	231	97
1937	304	125
1938	322	130
1939	353	137

V zadnjih 10 letih se je število zadrug več nego potrojilo. Najbolj je naraslo število kreditnih zadrug. Poleg nabavljajnih in kreditnih zadrug je v zvezi članjenih 18 stavbnih zadrug državnih uslužbencev in 12 produkcijskih in drugih zadrug. Celotno število zadrugnikov, ki je znašalo leta 1929, 54.424, je do leta 1934 naraslo na 116.895, leta 1936 na 141.916, leta 1938 na 163.056 in lani na 172.500. Število članov nabavljajnih zadrug se je v 10 letih pomnožilo od 44.001 na 90.672, število članov kreditnih zadrug pa je naraslo celo v tem desetletju od 10.062 na 78.726.

Od celotnega števila članov odpade 92.816 na aktivne državne in samoupravne uslužbence, 7460 na oficirje, podoficerje, granicarje in žandarje, 24.236 na državne in samoupravne upokojence, 45.354 na delavce v državni in privatni službi, 1605 na privatne nameščence in 1029 na druge privatne osebe.

Nabavljajne

Delovanje nabavljajnih zadrug se je lani ponovno razširilo. Vse včlane nabavljajne zadruge so lani prodale za 283,9 milijona din blaga, od tega zadruge v dravski banovini za 89,7 milijona din, v banovini Hrvaški za 60,8, v drinski banovini za 58,3, v Beogradu za 19,1, v dunavski banovini za 15,0, v vrbaski banovini za 12,8, v moravski banovini za 10,5, v zetsk banovini za 10,1 in v vardski banovini za 7,6 milijona din. Blagovni promet nabavljajnih zadrug se je v zadnjih letih razvijal takole (v milijonih din):

	prodano blago	od tega v dravski banov.
1934.	187,0	72,0
1936.	220,4	81,8
1937.	251,1	88,2
1938.	279,1	92,3
1939.	283,9	89,7

Od leta 1934 se je vrednost prodanega blaga povečala za skoro 100 milijonov. Naraslanje prometa pa je bilo lani manjše nego v prejšnjem letu. Zadruge v dravski banovini pa so izkazale celo za malenkost manjši promet. Gornje številke kažejo, da se je razvoj nabavljajnih zadrug državnih uslužbencev v Sloveniji v zadnjih letih nekoliko ustavil. Leta 1934 je odpadlo od celotnega prometa nabavljajnih zadrug še 38,5% na zadruge v dravski banovini, lani pa le še 31,6%. Nabavljajno zadružništvo, ki se je začelo predvsem v Sloveniji, je v zadnjih letih dobilo večji razmah tudi izven Slovenije. Promet nabavljajnih zadrug državnih uslužbencev izven Slovenije je v zadnjih petih letih narasel od 115 na 194,2 milijona din, v Sloveniji pa istočasno od 72 na 89,7 milijona din.

nesli so znamke v skupni vrednosti 1000 din, razen tega 500 din drobca. Policijski daktiloskop je posnel prstne odise.

a— Specialist za medeninate kljake, ki jih je smel, kjer koli je mogel, je neki 13letni deček, ki ga je policija že zajela.

Iz Celja

e— Izobesite državne zastave! Mestno poglavarstvo v Celju vabi celjsko meščanstvo, da na Vidov dan 28. junija, ki se praznuje kot spominski dan preminulih borcev za vero in domovino, okraši svoje hiše z državnimi zastavami.

e— Brivske in frizerske obratovalnice v Celju bodo danes zaprte v času službe božje od 8.30 do 9.30, tudi na praznik, pa bodo od 7.30 do 12. odprte.

e— Celjski šahovski klub priredi drevi v svojih klubskih prostorih v hotelu »Evropia« brzi turnir za prvenstvo v mescu juniju. S tem turnirjem se do mesca avgusta zaključuje šahovska sezija. Po sklepu Jugoslovanske šahovske zveze bo 11. avgusta v Celju jugoslovanski šahovski kongres, od 11. do 31. avgusta pa nacionalni amaterski šahovski turnir ob dvajsetletnici Celjskega šahovskega kluba.

e— Sprejemni izpiti na drž. realni gimnaziji v Celju so bili 24. in 25. t. m. Prijavili so se 204 dečki in 116 deklic, skupaj 320 nasproti 248 lani. Letos se je torej prijavilo 72 dečkov in deklic več nego lani. Zavrnjenih je bilo 5 dečkov in 6 deklic, tako da je napravilo sprejemni izpit za I. razred rekordno število 309 dečkov in deklic.

e— Uboj pri Konjicah. V Črešnjicah pri Konjicah so fantje v nedeljo zvečer napadli 40-letnega činarja Antona Stebleta. Iz iste vasi ter mu z udarci zdrobili lobjasko dno in mu prizadejali tudi težek pretres možganov. Stebleta so prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer je v torek zvečer podlegel težkim poškodbam.

e— Zidovje ga je zasulo. Ko je bil 37-letni delavec Rudolf Zagorja iz Začreta pri Škofji vasi zaposlen v sredo pri podiranju stavbe posestnika Kožuha v Škofji vasi, se je ob 11. dopoldne nenadno podrl zidovje in zasulo Zagorja. Zagorja je dobil hude poškodbe na trebuhu in ramenih. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico.

e— V starokatoliški kapeli bo danes maša zadušnica ob pol 9. dopoldne.

za 10,4 na 515,7 milijona din. V nasprotju s prejšnjim tednom so se menična in lombardna posojila skrčila za 45,9 na 1927,1 milijona din, eskont bonov za narodno obrambo pa se je nadalje povečal za 52 na 3681 milijona din.

Glede na stvarno vrednost zlate podlage v višini 3587,5 milijona din znaša kritje obnove bankovcev in obveznosti na pokaz 25,59% (prejšnji teden 23,37%).

Izvajanje predpisov o brezmesnih dneh

Zaradi pravilnega izvajanja uredbe o štednji v živili od 10. maja 1940 je izdal trgovinski minister naslednja navodila:

Prepoved prodaje telečjega, govejega in svinjskega mesa se ne nanaša na prodajo telega, mesa in debela.

Prepoved prodaje takega mesa na drobno in prirejene jedi iz tega mesa v gostinskih obratih v torkih in petkih se ne nanaša na meso, ki se ne more smatrati za sveže meso niti na dele živine ki se ne smatra za meso v ožjem smislu.

Po tem pojasnili se lahko na brezmesne dneve prodajajo naslednji predmeti: suho meso, surova slanina, salo, mast, loj, notranji organi telet, govede in svinj (možgani, jezik, pljuča, srce, jetra, ledice, itd.). Prav tako se lahko v torkih in petkih prireja jedi iz notranjih organov živine ali iz suhega mesa. Tudi klobase in razni mesni proizvodi iz telečjega, govejega in svinjskega mesa ne spadajo pod določbe prepovedi prodaje, če se ne prodajajo v svežem stanju ali pa se ti predmeti izdelani iz onih delov živine, ki se ne smatrajo kot meso v ožjem smislu.

Pod pojmom prasca v smislu 2. uredbe je razumeti prasec do največ 40 kg žive teže.

Klavinice so dolžne voditi strogo kontrolo, da se izvaja uredba in da se ne koljejo telice in junice izpod enega leta starosti, odnosno da se ne kolje breja živina. Pod brejo živino pa je smatrati ono, pri kateri lahko veterinar pri pregledu ugotovi brejost.

Nadzorstvo nad izvajanjem uredbe vrše organi splošnih upravnih organov prve stopnje, državnih krajevnih policijskih oblastev, tržni nadzorniki in veterinarji v klavinah. Zaradi nadzorstva lahko ta oblastva po potrebi odredijo pregled takega obrata, ki prodaja meso ali mesne proizvode. Prav tako se lahko odredi pregled klavinic. Kršitve uredbe se kaznujejo z zaplato 30 dni in z denarno kaznijo do 50.000 din. Pritožna oblastva morajo v vsakem ugotovljenem primeru kršitve takoj uvesti kazensko postopanje.

Gospodarske vesti

== Prijava zalog blaga. K našim opazkam, ki smo jih včeraj objavili glede prijave zalog inozemskega blaga, smo dobili z magistrata pojasnilo, ki pravi, da je treba prijavljati vse blago, našeto v členu 4. uredbe o prijavi zalog blaga, poleg tega pa tudi še vse blago, ki je našeto v uredbi o kontroli cen, in sicer v obeh primerih blago, ki je nabavljeno iz inozemstva neposredno, pa tudi tako inozemsko blago, ki je posredno prišlo v roke trgovca, torej vse tuje blago, ki je pri nas predelano ali sploh na trgu. Zato ni treba prijavljati iz domače moke pečenega kruha, svežega mesa domače živine, niti kakršnihkoli drugih živil, ki niso uvožena.

== Uredba o maksimiranju cene in o odkupu pšenice in koruze še ni razširjena na banovino Hrvaški. Iz Zagreba poročajo, da velja uredba o maksimiranju cene in o odkupu pšenice in koruze samo za področje države izven banovine Hrvaške, ker ta uredba doslej še ni bila razširjena na banovino Hrvaški. Pri banski oblasti v Zagrebu pa pospešno proučujejo to vprašanje in je pričakovati, da bo uredba še te dni morda le z malimi spremembami razširjena na vse področje banovine Hrvaške.

== Pred ustanovitvijo državne centrale za nakup in prodajo bombaža. Iz Beograda poročajo, da je v trgovinskem ministru izdelan načrt uredbe o organizaciji uvoza in prodaje bombaža odnosno bombažne preje. V tej uredbi je predvidena ustanovitev posebne centrale za uvoz in prodajo bombaža in bombažne preje, ki bo uvažala bombaž in bombažno prejo iz inozemstva in jo prodajala domačim interesentom. V uredbi pa je predvidena možnost, da tudi druge tvrdke na podlagi svojih zvez z inozemstvom kupujejo in uvozijo bombaž, vendar le pod pogojem, da polovico uvoznega bombaža odstopijo centrali po lastni ceni. Ta uredba je postala potrebna zlasti po razširjenju vojne na Sredozemsko morje.

== Potrošnja umetnih gnojil v Jugoslaviji. Leta 1929 je bila potrošnja umetnih gnojil v naši državi največja in je dosegla 7770 vagonov. Sprito padajočih cen kmetijskim pridelkom pa je v naslednjih letih potrošnja hudo nazadovala in je leta 1933 znašala le še 1413 vagonov. V zadnjih letih pa se je pričela zopet dvigati in je leta 1938 narasla na 3186 vagonov, lani pa po najnovejših podatkih kmetijskega ministristva na 3324 vagonov. Navzlec naraščanju smo lani dosegli šele polovico potrošnje iz leta 1929. Od skupne lanske količine je odpadlo 1994 vagonov na superfosfat, 13 vagonov na kostni superfosfat, 214 vagonov na fosfatno žlindro, 13 vagonov na čliski soliter, 98 vagonov na kalcijske cianamid, 36 vagonov na kostno moko, 239 vagonov na kalijeve soli in 115 vagonov na mešana gnojila.

== Prodajne cene za prevoz iz Pečevnika. Kraljevska banska uprava je odobrila Rudarski družbi Bohemija v Celju, da sme prodajati prevoz po naslednjih cenah: kosovcev do 100 ton po 310 din, do 500 ton po 300 din, nad 500 ton po 290 din za ton; kockovcev do 100 ton po 300 din, do 500 ton po 285 din, nad 500 ton po 270 din za ton; orehovcev do 500 ton po 230 din, do 1000 ton po 220 din, do 2000 ton po 210 din, nad 2000 ton po 200 din; zdrob do 1000 ton po 145 din, do 2000 ton po 140 din, do 3000 ton po 135 din, do 4000 ton po 130 din, do 5000 ton po 125 din, nad 5000 ton po 115 din; prah do 2000 ton po 70 din, do 3000 ton po 65 din, do 5000 ton po 60 din, nad 5000 ton po 50 din; škrič do 100 ton po 180 din, do 200 ton po 170 din, do

300 ton po 160 din, do 400 ton po 150 d'n, do 500 ton po 140 din, nad 500 ton po 130 din za ton.

== Gradbena dej. Banska uprava je razpisala licitacijo za gradnjo mostu preko Ginje na banovinski cesti II/237 in dveh propustov (proračun 156.000 din), nadalje licitacijo za gradnjo preizkuševališča državnega mlekarkega zavoda v Kranju (proračun 452.600 din) in licitacijo za izvršitev regulacijskih del na notranji Muri v odseku Verzej — Spodnja Mota med km 75.810 do km 75.175 (proračun 446.300 din). Nadalje je banska uprava razpisala II. licitacijo za gradnjo železobenzopisnega mostu čez Bistrico pri Sv. Petru pod Sv. gorami (proračun 271.700 din), II. licitacijo za gradnjo prizidka k anatomskemu inštitutu univerze v Ljubljani in II. licitacijo za gradnjo železobenzopisnega mostu čez Kokro v Lajhu pri Kranju (proračun 839.600 din).

Borze

27. junija

Na jugoslovenskih borzah notirajo nemški čeki nespremenjeno 14,70 — 14,90. Grški boni so po zadnji okrepitvi nekoliko popustili in so se trgovali v Zagrebu po 40,90 in v Beogradu po 40,50. Bolgarski klirinški čeki notirajo v Beogradu 86 — 90. Tečaj na svobodnem trgu se nadalje ravna po tečaju 55 din za dolar.

Na zagrebškem efektm tržišču je vojna škoda pri čvrsti tendenci notirala 420 — 425 (v Beogradu je bil promet po 428). Do zaključkov ni prišlo.

DEVIZE

Ljubljana. Oficialni tečaj: London 164,90 — 168,10, New York 4425 — 4485, Curih 1001,83 — 1011,83. Tečaj na svobodnem trgu: London 203,96 — 207,16, New York 5480 — 5520, Curih 1238 — 1243.

Curih. London 16,55, New York 443,41, Mlad 22,40, Madrid 40, Berlin 177, Stockholm 106,25.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 420 — 425, 4% severne agrarne 49,50 bl., 4% agrarne 51 bl., 6% begluske 74 bl., 6% dalm. agrarne 70 bl., 7% invest. 97 bl., 7% Blair 91 bl.; delnice: PAB 190 den., Trboveljska 270 den., Gutman 50 — 59, Sečuran Osijek 250 den.

Beograd. Vojna škoda 425 — 426 (428) 4% agrarne 51 den., 4% severne agrarne 49,50 — 50,50 (50), 6% begluske 74,50 — 76,25, 6% dalmatinske agrarne 51 den., 6% šumske 69 den., 7% stabiliz. 91 den., 7% invest. 94,50 den., 7% Seligman 101 den., 7% Blair 90 den., 8% Blair 96 den.; delnice: PAB 195 — 197 (197 — 198), Narodna banka 7875 — 7950 (7925).

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago. 27. junija. Začetni tečaj: pšenica: za maj 78,25, za julij 78,875, za sept. 79,875; koruza: za julij 61,125, za sept. 59,25.

+ Winnipeg. 27. junija. Začetni tečaj: pšenica: za sept. 73,625, za dec. 74,625.

+ Novosadska blagovna borza (25. t. m.) Tendence nedoločene. Pšenica: beška, baranjska in banaška 78 kg, 2%, 242; sremska in slavonska 78 kg, 2%, 239 (v ceni pšenice je že vrčnana marša 12 din za trgovino v smislu uredbe o prisilnem odkupu pšenice in koruze od 22. t. m.). Rž: baška in banaška 210 — 212,50. Oveš: baški, sremski in slavonski 210 — 217,50. Ječmen: baški in sremski 64,64 kg, koruza, bela 192, rumena 182 (z vrčnana maržo 12 din v smislu uredbe). Moka: baška in banaška »Oge« in »Ogg« 370 — 380, »2« 345 — 355, »5« 325 — 335, »6« 305 — 315, »7« 275 — 285, »8« 175 — 180. Otrbi: baški in sremski 162,50 — 165, banatski 160 — 162,50. Pšizol: baški in sremski beli brez vreč 435 — 440.

ZIVINA

+ Mariborski živinski sejem (25. junija). Prignanih je bilo 420 glav, in sicer 9 konj, 10 bikov, 90 volov, 290 krav in 21 telci. Cene so bile naslednje: debeli voli 7 do 8 din, poldebili voli 6 do 7, plemenski 6,50 do 8, bikji za klanje 5 do 7, klavne krave debele 6 do 7, plemenske krave 6 do 7,50, krave klobasarike 4 do 5, molzne krave 5 do 7, breje krave 4,50 do 6,50, mlada živina 6,50 do 8, teleta 6 do 8 din za kg žive teže. Prodanih je bilo 305 glav.

Huda nesreča mladega kolesarja

Zagorje, 27. junija.

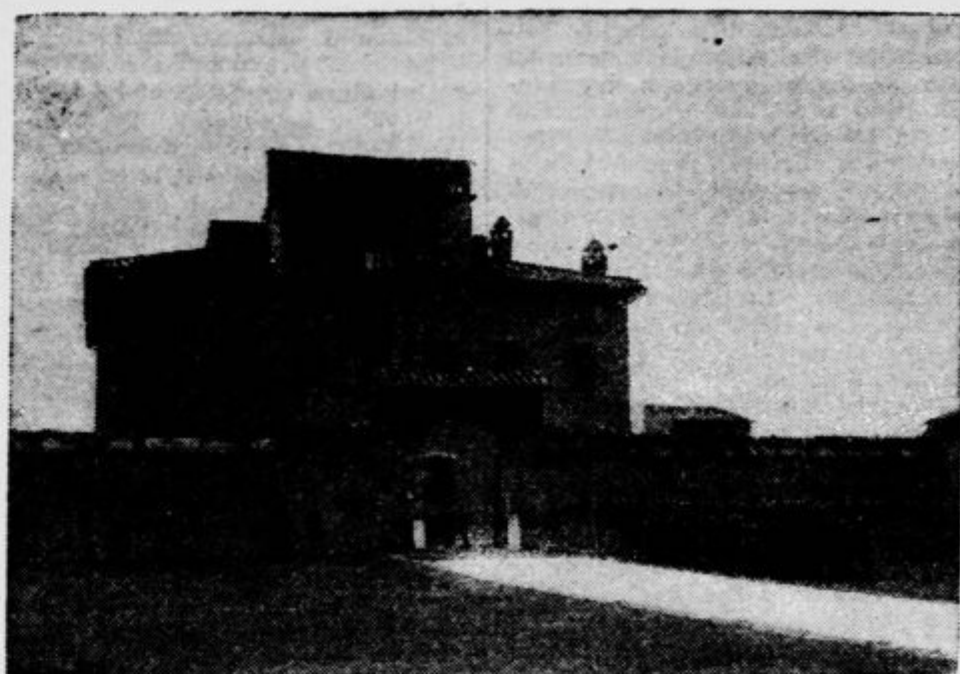
Včeraj zjutraj okrog

Podpis premirja med Italijo in Francijo

Maršal Badoglio, vrhovni poveljnik italijanske vojske, čita francoskim opolnomočenim pogoje italijanske vlade za premirje

Vila Manzoni pri Rimu

kjer je bilo podpisano premirje med Italijo in Francijo

Konec konjskih dirk na Angleškem

Položaj je resen, zahteva treznosti in omejitvev

Angleške oblasti so prepovedale vse konjske dirke in strogo omejile pasje dirke, ki so na Angleškem tudi zelo priljubljene. Ta ukrep zadeva tisoče gojiteljev, trenerjev, hlevskega osebja in milijone investiranega kapitala. Široka javnost bo tudi iz tega spoznala, kakor resen je sedaj položaj Anglije, kajti niti v najtežjih časih svetovne vojne oblasti niso omejevale konjskega sporta.

Vlada je izdala novo odredbo v prvi vrsti seveda zavoljo nevarnosti zračnih napadov, ki preti zbranim množicam, a tudi zavoljo lahkomišelnosti ljudi, ki se vedno ne razumejo položaja. Tako se je neki londonski list te dni pritoževal, da je prišlo na neko konjsko dirko tudi od daleč okrog 30.000 ljudi in obiskovalci so ob tej priliki za svoje avtomobile tako rekoč za prazen nič porabili ogromno količino bencina, ki bi se dal bolje uporabiti za vojne svrhe.

Škodljivost mišjega rodu

Rodbina tega glodalca uniči v letu dni celih 18 stotov žita

Zoologi so napravili za sedanje čase aktualen račun, ki kaže požrešnost dvojice poljskih miši in njenega potomstva v enem letu. Iz tega računa je razvidno, da uniči rodovina teh živali v enem letu nič manj nego 18 stotov žita. Domača miš in njeno potomstvo pa pospravi v istem času približno isto količino drugih živil.

Podgane so seveda še bolj škodljive, dve odrasli živali in njiju potomstvo 800 do 900 glodalcev požre med januarjem in decembrom za 600 stotov jedilnih stvari. Seveda je treba upoštevati, da ne ostane živo vse potomstvo ene dvojice miši ali podgan, vsekakor pa velja, da povzročajo ne neprijetne živali ogromno škodo človeškemu živilskemu gospodarstvu.

Ksaver Burbonski ne sme v Španijo

Španske obmejne straže so te dni princu Ksaverju Burbonsko-Parmskemu prepovedale vstop na špansko državno ozemlje. Princ je prišel na špansko mejo pri Irunu iz Francije. Stranka karlistov, v kateri je včlanjen omenjeni princ, se je za časa španske državljanske vojne borila ob strani falangistov.

Zopet vojaški pozdrav v Rusiji

Uradno glasilo sovjetske vojske objavlja naredbu, da je v rdeči armadi zopet uveden običajni vojaški pozdrav, in to v službi in izven nje.

Če še ne veš, zda' izveš

da se je italijanski prekomornik »Conte Biancamano« oскrbel z gorivom ter se pripravila na ohod iz Amerike v nađi, da se mu bo posrečilo prebiti angleško blokado;

da je bivši italijanski poslanik v Londonu Bastianini z osebjem poslaništva prišel v Lizbono;

da je nemška vlada odredila povratek prebivalstva, ki se je moralo zaradi vojne s Francijo izseliti iz obmejnih krajev Nemčije;

da je Anglija ojačila svojo mornarico v Gibraltarju;

da bo dr. Schacht, ki izdeluje po Hitlerjevem ukazu načrt za organizacijo svetovnega gospodarstva, v kratkem odpotoval v zapadno in jugozapadno Evropo, kjer bo imel sestanke z odločilnimi predstavniki gospodarstva;

da bo ameriška vlada najbrže odredila zaplenbo francoskega prekomornika »Normandie«, ki bi moral plačati tisoč dolarjev dnevne oškodnine za bivanje v ameriškem pristanišču;

da so v New Yorku zastraženi vsi mostovi;

da je španska vlada odklonila vizum za prestop na svoje ozemlje bivšemu rumunskemu zunanjemu ministru Titulescu.

Živilske karte na Grškem

Po začetku sovražnosti med Italijo in zavezniki je zašla grška zunanja trgovina v težak položaj. Ministrski predsednik Metaksas je te dni izjavil, da bodo uvedli sistem kart za vsa živila in živiljenjske potreščine. Porabo mesa bodo omejili še bolj nego doslej, prav tako bo treba začeti štediti z bencinom, električno energijo in premogom. Avtobusni promet je vlada primorana omejiti na minimum, v notranjosti dežele pa bodo ustavili promet raznih vlakov. Ladijski promet na rednih progah se je že omejil.

A NEKDOTA

K slovitemu zdravniku Hufelandu je prišla neka pacientka, ki je kazala pretirano skrb za svoje zdravje. »Pomislite, gospod tajni svetnik,« je dejala, »prehladila sem se, ko sem čakala, da pridem na vrsto. Zunan sem petkrat kihnila. Kaj pravite k temu?« — »Petkrat Bog pomagaj!« je odgovoril Hufeland.

VSAK DAN ENA

»Seveda, imam tudi majhne napake...«
»Napake? Kakšne pa?«
(»Zürcher Illustrierte«)

Bombaž se širi proti severu

Kulture bombaža v Turčiji, Bolgariji, Rumuniji, Grčiji in Jugoslaviji

V zadnjih desetletjih so se marsikateri kulture rastline, ki so prej uspevale samo v južnih deželah, začele širiti proti severu. Še pred četrto stoletja je bila kultura v Srednji Evropi n. pr. precej neznana. Podobno je danes z bombažem.

Pohod bombaža v Evropo se je začel pred vsem iz Male Azije proti balkanskim deželam. Turčija je lansko leto pridelala že 60.000 ton bombaža in Bolgarska je lansko leto bombaža namenila 48.000 ha. Letos pa je povečala Bolgarska to povr-

šino na 72.000 ha, s čimer bo lahko krila 75 odstotkov svoje potrebe. Zelo uspehi poskusi z bombažnimi nasadi se vršijo tudi v naši državi, v Rumuniji in Grčiji.

Poleg balkanskih dežel nameravata tudi Španija in Madžarska začeti s pridelovanjem bombaža. Ni izključeno, da bi mogle vse te dežele v doglednem času postati dobaviteljice važne sirovine. Stvar mora zanimati tudi severnejša evropska ozemlja, ki za pridelovanje bombaža, vsaj v večjih količinah, tudi pozneje pač ne bodo prihajala v poštev.

Satan, kaznilniški fotograf

Mož, ki se je osebno seznanil z 10.000 zločinci

Kaznjenc št. 8734. v državni kaznilnici Iowe, Satan Andrews, se je osebno seznanil z 10.000 zločinci, ki so jih pozneje nego njega oddali v kaznilnico. »Satan«, kakor ga na kratko imenujejo v kaznilnici, je prišel v ta žalostni kraj dne 24. oktobra 1904. Kmalu potem je postal kaznilniški fotograf in kot takšen je pred kratkim lahko proslavil redki jubilej, da je fotografiral 10.000 kaznjencev.

Ta kaznjenc je dobil številko 18.734. Andrews z njim ni imel dosti dela, saj se mu je moral nesrečnik postaviti v isto pozico kakor 9999 kaznjencev pred njim. Toda jetnik št. 8734. je v teh dolgih letih postal

po vsej priliki malo ciničen. Novinarju, ki ga je intervjuval ob tej priliki je vsekakor izjavil: »Zdi se mi, da sem na tem mestu fotografiral veliko množico nedolžnih ljudi.«

Skoraj vsi fotografiranci mu namreč zatrjujejo, da niso zakrivali ničesar takšnega, zaradi česar bi jih morali vtakniti v to hišo pokore. Andrews pa je po drugi strani nekoliko ponosen na to, da je toliko let nepretrgano opravljal svoje delo v kaznilniškem ateljeju. »Ni dosti ljudi, ki bi imeli takšno priložnost za zbiranje izkušenj,« je dejal. »Morda bi moral biti usodi za to hvaležen.«

Največje zaklonišče v Londonu

V Londonu imajo največje zaklonišče proti napadom iz zraka. To je neki predor podzemne železnice, ki je bil že davno opuščen, a je postal v sedanjih razmerah zopet aktualen. Zaklonišče se nahaja v Southwarku, ima osem vhodov in lahko sprejme 11.000 oseb. Predor, ki so ga zdaj preureli v zaklonišče, je bil prvotno zgrajen l. 1894.

Preizkušnja

za strojepiske

Profesor psihotehnike in Ameriki H. G. Winston je hotel po vsej sili zvedeti, kako je z živeli tipkarice in je v ta namen sestavil pravi pekleni stroj.

Mlada dama, ki ji hočejo preizkusiti živce, sede k pisalnemu stroju in tipka po narekovanju. V tistem trenutku spusti nanko s pomočjo zvočnika pravo izbero hrupov. Sirena zatuli, zvonovi vonijo, nenadno vse utihne, potem je slišati tih šepet in nato se sproži nekaj, kar gre skozi ušesa in kar bi bilo še najbolj podobno trušču vijakov in žeblov, ki jih stresaj v pločevinasti škafli. Na koncu prestejejo napake, ki jih je napravila nesrečnica ob vsem tem. Posebna priprava pa je točno zabeležila vplive posrednih hrupov in šumov na njene živce. Takšnim preizkušnjam naj bi se izpostavljale v bodoče ameriške tipkarice, ki iščejo službe...

Povratek poljskih beguncev iz Rumunije

Iz Bukarešte prihaja vest, da so rumunske oblasti začele repatriirati poljske begunce, ki so izza vojne katastrofe živeli na rumunskem ozemlju. Povratek je dovoljen vsakomur, ki ne želi več ostati v Rumuniji. Doslej je na ta način zapustilo rumunsko državno ozemlje okoli 3500 beguncev. Kakor znano, je rumunska vlada svojčas na račun beguncev zadržala tudi del zlatega zaklada, ki so ga Poljaki prepehtali skozi Rumunijo.

MICHEL ZÉVACO:

150

Don Juan

ROMAN.

Loraydan je zalubil badalo v drugi konec sobe. Komaj je to storil, se je Juanu Tenoriju vrnila hladnokrvnost. Obrisal si je solzne oči in z nekakšno trpko veselostjo izpregovoril:

»Izvolite sesti, gospod grof. Ej, bogme, če sem vas razžalil, vam dam zadoščanje. Toda na mojo dušo: vsaka žaljiva misel je bila daleč od mene. Pijte, dragi grof; poznam to vino in njegov močni vonj, ki je ves težak od sle; pijte, pijte to radost, pijte to slo! Popoln plemič ste, dragi grof; ne zamerite mi, če trdim, da vse prerese gledate na to siromakovo življenje. Pijte, pravim. Kolnem se vam, da skriva ta tekočina mogočeno čednost in, da tako rečem, čarodejne uroke sreče... Pred vsem pa, dragi grof, ne obrežite samega sebe. Ne delajte se oderuha in ne predlagajte mi računa o uslugah, ki vam je sreča naklonila, da ste mi jih storili, ter o rumenjaki, ki ste mi jih smeli posoditi. Človek, dragi grof, je nekaj, kar v resnici ne obstoji. Sen je. Milni mehurček, ki plava v prostoru, ne da bi vedel, kam, in se razpoči, preden utegne začutiti samega sebe. To je toliko, kakor da ga ni. Prav za prav ga res ni. Tisto, kar se zdi, da je, in kar ima vsaj videz življenja, so samo bežne, blede barve, ki mavričasto igrajo na njegovi površini: njegov okras in njegova krinka.

Človek je zgolj krinka, ki si jo nadevle. Storit, da bo vaša krinka kar moči prijetna. Preden se razpoči v praznino, se izkušajte lesketati v vseh bisernih barvah, ki godijo očem...«

Loraydan je bil od tega besedovanja tako omamljen, da je mehanično izpraznil svoj kozarec. Vino mu je res dobro delo, kajti mojstru Gregorju ni bilo žal za dobro kapljo ne časa ne truda ne denarja.

»Senor Tenorio,« je rekel Loraydan, »to vince je bogme vredno hvale, samo to je, da vam ga predrago plačujem...«

»Kaj hočete reči?« se je naježil don Juan.

»To, da ga začinjate s pridigami, ki bi pravile tudi najpotrežljivejšega plemiča ob potrpljenje. Jezični ste, senor Tenorio, še bolj kakor tisti župnik pri Svetem Magloriju, ki je neko nedeljo tako neskončno dolgo pridigal, da so mu ovčice zaspale in so jih morali zvečer speče odnesti na domove.«

»Ej, dragi grof, jezičnost je v razgovoru to, kar je pri dobrem obedu rujna kapljica. Očitek jezičnosti sprejemam samo kot pohvalo, ki mi dokazuje, da ste najvljudnejši in najljubeznivejši vseh plemičev.«

»Ali me ima za norca?« je mislil Loraydan. »Naj bo kakor hoče,« je povzel. »dovolite mi, da odložim mavrično krinko, ki mi jo tako topla pripočate, in vam brez ovinkov naznanim, da mi je denar pošel.«

»Kaj! Ali je mogoče?« je vzkliknil don Juan in vneto vstal izza mize.

Vila Medici

pod sekvestrom

Agencija Stefani poroča iz Rima, da je »Vila Medici«, sedež Francoske akademije v Rimu, na podlagi ukaza, ki je bil objavljen v italijanskem službenem listu, prišla pod sekvestro. Italijanski listi omenjajo ogromno zgodovinsko in umetniško vrednost te vile ter pišejo, da je poslopje zgradil arhitekt Lippi v polovici 16. stoletja na račun kardinala Rizzija de Monte Punzanna. V tej vili je preživela svojo mladost Marija de Medici, poznejša soproga Henrika IV. »Popolo di Roma« smatra zaplenbo te vile za konec dobe zablod in bankirstva pariške mentalitete.

Italijani in zaščita proti zračnim napadom

Italijansko vojno ministrstvo je lastnikom poslovnih lokalov z izloženimi okni dnil, da smeji šipe teh ken prelepti s papirnimi trakci, kakor jim najbolj ugaja. Šipe se morajo prelepti s papirnimi trakci zato, da bi ne popokale tako hučo, če b v bližino padla kakšna bomba, in da bi drobci ne frčali naokrog. A namesto da bi se lepile preprosto po dolgem in počez, si jih lastniki lahko prelepijo z umetniškimi papirnimi ornamentami. Nadalje je vojno ministrstvo objavilo, da se bodo svarili znaki, da se bliža zračna nevarnost, dajali v »staccatu«, medtem ko bodo znaki, da je nevarnost minula, dolgi in enakomerni.

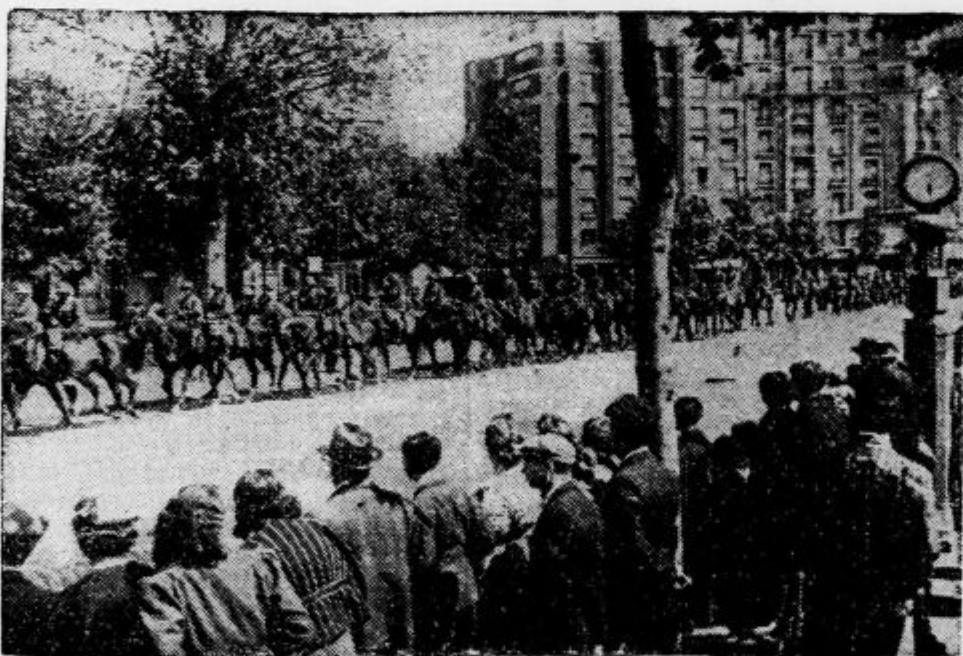
Štednja z živili v Parizu

Prefekt Pariza Chiappe je izdal naredbu, da se mora nemudoma izvršiti popis prebivalstva pariškega mesta. To je potrebno zaradi razdelitve živeža, s katerim bo treba štediti, da ne nastopi lakota.

„Divina Comedia“ v ruščini

Agencija Stefani poroča, da je te dni izšel odličan prevod Dantejeve »Divine Comedie« v ruščini. Prevod je oskrbel pesnik Lozinski.

Nemci v Parizu

Defilé nemške vojske na pariških ulicah

»Tako mogoče, da sem vam moral priti povedat...«

A don Juan ga je zgrabil za roko, ga potegnil v svojo sobo in odprl skrinjo.

»Evo, dragi grof,« je dejal, »tu leži vaših štiri-deset tisoč liber iz kočije še nedotaknjenih, se pravi, ako ne štejem deset tisoč liber, ki sem jih nujno potreboval.«

»Deset tisoč liber že manjka!« je v mislih rekel Loraydan. »Ta žre denar kakor volk!«

»Vzemite si, grof, vzemite si, kolikor hočete,« je nadaljeval don Juan. »Ne bojte se, da bi me pustili suhega: nič ne more spraviti dona Juana na beraško palico,« je resno dodal, potuhnjeno opazujoč grofa in strahoma se vprašujoč, koliko mu bo odnesel.

»Torej ste zelo bogati?« je z razločno zavistjo in spoštovanjem vprašal Loraydan.

»Bogat?« je dejal don Juan. »Pha! Da sva v Seviji, bi poklical svojega oskrbnika, ki bi vam nedvomno takoj postregel z odgovorom. Sam nočem nič slišati o teh klavnih zadevah. Vem samo toliko, da lahko posojam španskemu kralju zlato, ne da bi mi ga zmanjkalo. Vzemite si torej, dragi grof; vzemite, nikar ne štejte; če lahko posojam kralju, lahko tem bolj posodim prijatelju...«

»On posoja meni — moj lastni denar!« je zmedeno pomislil Loraydan.

Don Juan je nadaljeval — dasi je sam pri sebi ves drhtel od skrbi.

»Ne bojte se, da bi me spravili v zadrego. Dobil sem sporočilo, da mi oskrbnik po hitrem slu po-

šilja nekaj tisoč dublonov...«

»Če je tako...« je začel Loraydan.

»Hoj!« je pomislil don Juan. »Kaj bo res tako nesramen in me bo prijel za besedo?«

Že je držal za pokrov skrinje, da bi jo zaprl. »Če je tako,« je končal Loraydan, »tedaj mi ni treba biti v skrbeh zastran vas. Kar zaprite skrinjo, senor Tenorio. Ne bom se okoristil z vašo ljubeznivo ponudbo — vsaj to pot ne.«

»Srce me boli, ker jo moram zapreti, ne da bi bili vsaj enkrat posegli vanjo,« je rekel don Juan, Hkratu pa je zaloputnil pokrov in sedel nanj. Takoj nato je vstal in brezbržno pripomnil:

»Ves sem vam na voljo, grof, kajti Juan Tenorio rad plačuje dolgove...«

»Pustiva to,« je dejal Loraydan.

»In dolg, ki ga imam do vas, mi je še posebno svet.«

»Hoj! Bogme...«

»To je dolg hvalečnosti, dragi grof, dolg hvalečnosti in prijateljstva.«

»V zadrego me spravljate...«

»Bog ne daj!... A zdaj, ko sem uredil svoj dolg nasproti vam, bi rad obračunal tudi z nekom drugim.«

»Prepričan sem, da bo vaš drugi upnik enako zadovoljen z vami, kakor sem jaz...«

»Oh,« je neskrbno rekel don Juan, »to ni denarni dolg... ampak dolg, ki ga moram plačati z mečem.«

»Z mečem?« je vprašal Loraydan in napel posluš.

Nemško vojno gospodarstvo

Novi viri preskrbe z živil — Pomoč mladine — Komasaocija razdrobljenih kmetij — Kolonizacija na vzhodu

Berlin, 23. junija
Največjo skrb zaledja v Nemčiji je že v letih pred sedanjo vojno tvorilo vpašanje prehrane. Zmagami na zapadu pa so se Nemcem odprile obsežne nove možnosti za preskrbo z žili. Vlada je že naznanila, da se bo obrok sira od julija dalje povečal za 25%, obenem pa bo pri izdelovanju sira dovoljena večja vsebina maščobe. Od tega roka dalje bo nemško prebivalstvo dobivalo zopet tudi še surovo maslo namesto margarine. Kar se tiče žita, je bila po uradnih ugotovitvah lanske letina izvrstna. Bila je tudi pospravljena, čeprav se je lanske jesen že začela vojna. Vrh tega je Nemčija sklenila s celotno državo jugovzhodne Evrope zelo ugodne pogodbe za dobavo žita raznih vrst. Vlada je tudi zelo poskrbela za shrambo teh količin žita, tako domačega, kakor uvoženega, saj je samo zadnje leto povečala obseg silosov za dobrih 7 milijonov kubičnih metrov. Ukrepi za racionalno in nečisto kmetijsko gospodarstvo so pokazali lep uspeh v tem, da se je v Nemčiji posejana ploščev od lanskega leta na leto povečala za 10%.

Vse narodne sile v zaledju so še vedno mobilizirane ne samo za delo v tovarnah, marveč tudi za pomoč v kmetijstvu. Deset milijonov mladih pomočnikov in pomčnic, ki so organizirani na Hitlerjevi mladini, nedvomno predstavljajo armado, ki jo delo, prizadevanje in napor bodo prili do izraza tudi v nemškem kmetijstvu. Samo ena desetina te vojske mladih je določena za službo po mestih, ostalih devet milijonov pa pomaga v obiti in v poljedelstvu. Glavno načelo pri tej pomoči je samo po sebi umno to, da se sme mladež vporabiti samo za tako delo, ki ne presega nje sil. Mnogo izmed teh dobrovoljcev bo zaposlenih samo z nabiranjem raznih čajem in zdravilnih rastlin, žira, želoda in kostanja, drugi bodo pomagali pri pospravljanju zelenjave, pri obiranju sadja in pri trgatvi. Veliki pomen take akcije kaže, če smo nabiranje čajem in zdravilnih rastlin. Nemčija porabi letno 40 milijonov kg čajnih zelišč za izdelovanje zdravil. Ta velika potreba je bila doslej v veliki meri krita z uvozom iz tujine, s smrtno organizacijo nabiranja pa bo država posle neodvisna od tega uvoza, vsaj na večem delu. Letošnje leto je v isen bosta določena za nabiranje v velikem obsegu. Kar se tiče pomoči mladine pri kmetijskem gospodarstvu, so dečki od 14. do 18. leta določeni za pomoč pri žetvi, dočim bodo mladiši t. i. od 10. do 14. leta, ki jim Nemci pravijo »Pimfe«, pasli živino ter pomagali

pri raznih lažjih delih. Starejše deklice bodo pomagale v kmetiskem gospodarstvu ter se bodo bavile s kuho in z nego otrok, da odzamejo del posla preobremenjenim kmetičkim gospodinjam.

S priključitvijo obsežnih ozemelj na vzhodu je država v položaju, da se učinkovito loti notranje kolonizacije ter odpravi silno neugodne prilike, ki vladajo zlasti na jugozapadu države. Tu so se v teku zadnjih desetletij kmetije tako razdrobile, da je 46% kmetijskih gospodarstev z manj kakor 2 ha zemlje. Razen tega so ta zemljišča razmetana po vsej okolici v obliki majhnih krp, kar seveda zahteva veliko potratov človeške in živalske delovne sile. Kljub delavnosti in skromnosti teh kmetov bi tako majhna gospodarstva ne mogla živeti, ako bi njih lastniki ne imeli stranskih dohodkov z zaposlitvijo v bližnjih industrijah. Vlada se je v velikem obsegu lotila komasacije razbitih posestev in nje trud ne bo ostal brez uspeha, zlasti odkar so se na vzhodu odkrile možnosti za preselitev dela teh kmetov v kraje, kjer je na razpolago obilno orne zemlje. Tam se sedaj naseljujejo nemški kmetje iz ruske Volonije in iz Baltika, za njimi pa pridejo kmetje iz nemškega zapada in jugozapada, kjer je pomanjkanje zemlje najbolj pereče. Za kolonizacijo prihaja v poštev samo najbolj zdrav živelj, ki ga izbirajo komisije po predpisih in načelih moderne biologije. Preseljeno bo na ta način na vzhod okoli 100.000 nemških družin.

V poljskem ozemlju bodo v teku štirih let preskrbeli 700.000 ha orne zemlje s tem, da bodo reko Dunajec zasedli na dveh mestih, da obvarujejo polje, ležeče v poročju vsakoletnih poplav. Samo let pri Rožnowu bo zaščitil 200.000 ha plodne zemlje, ki je sedaj kot stalno poplavno ozemlje ležala neizrabljena. Mnogo naseljenecv bo država uporabila v poljskem gozdnom gospodarstvu. Sicer s priključitvijo novih krajev država ni dobila mnogo gozdov in še od tega je komaj 24% državn last, zato pa bodo v te kompleksne pristihi gozdovi večjih posostnikov, ker je racionalna skrb za večje kompleks gozdov bolj smotrna in prinaša več dobička. Za upravo teh šum je bilo ustanovljenih 53 gozdarskih uradov z nemškimi uradniki in z velikim številom nemških delavcev, ki bodo zaposleni v gozdovih. Vlada sicer ne računa na takojšnji dobiček, vendar pa strokovnjaki mislijo, da se bo uvoz lesa v Nemčijo z dobavami iz poljskih gozdov znižal za 6 do 8 %.

O. M. N.

BELEŽKE

„Hrvatski dnevnik“ o obnovi stikov z Rusijo

O pomenu obnove diplomatskih stikov z Rusijo razpravlja glavno glasilo HSS »Hrvatski dnevnik« v svojem včerajšnjem uvodniku in poudarja, da sta tako Jugoslavija kakor Sovjetska Rusija s svojo politiko pokazali, da želita očuvati mir na Balkanu. Z obnovitvijo diplomatskih odnosov bo njuno stremeljenje dobilo osnove za nadaljni razvoj v tej smeri. Rusija smatra mir na Balkanu, na evropskem vzhodu in v bližnjem Orientu kot sestavni del svoje stvarnosti. Naši in ruski interesi so v tem rolaču popolnoma istovetni. Skupni namori pri tem velikem in danes težkem poslu bi morali neravno tekom časa dovesti do večjega razumevanja tudi ostale skupne interese. Samo stvarni interesi ustvarjajo realne in trajne zveze med državami in narodi. Sentimentalne zveze se ne smejo podcenjevati, toda ako niso osnovane na stvarnih interesih in njihovih medsebojnih uveljavljanju, ne pomenijo nikdar mnogo v življenju narodov. Včasih celo onemogočajo jasen pogled v življenjsko stvarnost.

Sentimentalne veri, zasnovane na slovanstvu in na spominih na prošlost, — nadaljuje glasilo dr. Mačeka — ne izražajo danes v politiki Sovjetske Rusije nobene vloge, zato bi bilo napačno, iz njih izvajati kakke zaključke. Sovjetska Rusija ne vodi slovanse politike, temveč edine politiko svojih lastnih interesov. Kolikor se tiče obojestranega mira na Balkanu, se ti interesi strinjajo z našimi interesi in to je najboljša garancija, da bo naša sodelovanje pri tem velikem delu sluzno. Normalizacija diplomatskih odnosov med Jugoslavijo in Sovjetsko Rusijo predstavlja nov korak v pravcu stabilizacije mira na Balkanu, kar je tem večja važnost, ker predstavlja Balkan večno točko v sistemu Sredozemskega morja, ki ga je danes zajel vojni požar.

Javna dela na Hrvatskem

Te dni so bile v Zagrebu pod predsedstvom bana gremialne seje oddelnih predstavnikov pri zagrebski banški oblasti. Na sejah je bil določen program javnih del, ki se bodo v tekočem proračunskem letu izvajala v banovini. Sedaj je že v teku javnih del za 170 milijonov dinarjev, predvideno pa je v te svrhe še 100 milijonov. Predvsem se nadaljuje gradnja tako zbrane jadranske turistične ceste ob obali od Sušaka do Učinja. Za to cesto se bo letos potrošilo 52 milijonov in sicer 49 v hrvatskem Primorju, 3 milijoni pa v Dalmaciji. Manjše ceste se gradijo v Posavini in v Dolnji Slavoniji. V teku je tudi rekonstrukcija ceste Zagreb—Stupnik—Karlovac ter ceste Zagreb—Varaždin, od katere se ima odcepiti cesta Zapršić—Ptuj. Nekaj milijonov je namenjenih za regulacijo rek in potokov, za melioracijo Sinjskega, Inotskega in Livanjskega polja pa je določeno 10 milijonov din. V Zagrebu se gradi poslopje za pošto II, dovršuje se tehnična fakulteta, ki bo stala svojih 20 milijonov, veterinarska fakulteta in drugi pivljeni poljedelske fakultete.

„Pred novimi preizkušnjami“

Pod tem naslovom objavlja »Delo« glasilo ministra pravde dr. Laze Markovića, uvodnik o posledicah velikih vojnih dogodkov. Poraz Francije, ki je imela dosedaj tako rekoč gospodujoči položaj na evropskem kontinentu, bo naravno izzval množice motnje in bo odprl mnoga druga vprašanja, ki so povezana z novimi razmerami in z novim medsebojnim raz-

merjem sil. Po svoji zmagi nad Francijo bo Nemčija kot najmočnejša sila v Evropi postavljena v položaj, da ustvari ravnotežje sil, ki bo na eni strani njej jamčilo mir, na drugi strani pa odklanjalo opasnost novih in nadaljnjih potresov od drugih držav. V prvi vrsti prihaja tu v poštev Sovjetska Rusija, na drugi strani pa celokupni kompleks vprašani, ki so v zvezi s premaganimi državami.

Družinsko življenje na Ruskem

»Napredek« prinaša po knjigi Z. Friedmana »Od Svete Rusije do SSSR« zanimiv članek o razmerah v Rusiji. Onemuje se na podatke o družinskem življenju, o katerem pravi:

Leta 1936. je bil izdan v Rusiji nov zakon o družinskem življenju. Od tega leta dalje je v Rusiji strogo prepovedana odprava plodu. Le socialni položaj žene in njeno zdravstveno stanje odločujeta pri splavu, ki pa ga sme izvršiti le poklicni zdravnik. Ločitev zakona se zdaj lahko do-seže le s privolitvijo obeh zakoncev ali pa v točno določenih, zelo omejenih primerih. Obveze za vzdrževanje (alimentacije) so precej težke: tretjina dohodkov za enega otroka, polovica za dva, 60% za tri otroke.

Izdatne nagrade materam, skrb za povečanje klinik, veliko število novih otroških zabavišč — vse to naj bi čim bolj podprlo dviganje rojstev. Nova sovjetska generacija ne sme biti fizično in ne moralno oslabiljena po kvarnih posledicah splavov. Druga petletka je pripomoček do večjega blagostanja na Ruskem, kar se odraža tudi v materinstvu. Država pa se znirom potrebuje delovnih moči sprlo svojega ogromnega bogastva in svoje obseznosti. Dočim so prej ljudje skušali biti s telesom in dušo v službi stranke in revolucije in so se odrekli privatnega življenja, se zdaj spet močno propagira družinsko življenje. Na seksualna vprašanja gledajo danes v Rusiji daleko bolj resno in trezno nego v prvem obdobju novega režima. Danes se uvideva, da je vzgoja mladine prva in poglavna naloga države.

Rusija in Bolgarija

Iz uvodnika sofijskega lista »Večerni« posvečenega odnosom med Bolzarijo in Rusijo, posnemamo naslednji odstavek: »Od uvedbe rednih diplomatskih odnosov ni bilo med Bolgarijo in SSSR niti trenutek najmanjše sence, ki bi motila dobro, čudovito prijateljstvo med obema bratskima slovanškima narodoma. Nasprotno, vsak novi dan, ki je preteklet od leta 1934. dalje, nam je prinesel nove dokaze zblizanja in sodelovanja med obema državama. V zadnjih letih pa se je sodelovanje med bolgarskim in velikim ruskim narodom celo razvijalo do višine, ki je vselej kar najbolj dobrodošla za obe državi.«

Kaj hoče Italija

Kakor posnemamo po italijanskih listih, je ravnatelj rimskega oficirnega organa »Giornale d'Italia« znani publicist Virginio Gayda izdal te dni knjigo pod naslovom »Kaj hoče Italija« (Che cosa vuole l'Italia). Italijanski listi označujejo to naj-novejšo Gaydovo delo tako:

Gaydova knjiga ni zgodovinsko delo, pa tudi ne zgolj politična publikacija, četudi je v knjigi polno zgodovinskih poglavi in opredelitev fašistične politične doktrine, temveč racionirana sinteza italijanske zgodovine v zadnjem petdesetletju ter kritičen pregled evropske politike, ki je dovela do sedanjega oboroženega konflikta. Gayda v tem pregledu zlasti zavrača trditve zapadnih velesil, češ da sta oni dve pomagali Italiji do njenega nacionalnega zedinjenja: »Italija je nastala, je živila in postala velesila brez volje in celo proti volji Francije in Anglije. V Evropi in v Afriki, na političnem in gospodarskem področju sta nas ti dve velesili samo izkoriščali. To je bilo manj opaziti, dokler sta si bili Anglija in Francija rivalinji, čim pa sta iz strahu pred Nemčijo postali zaveznici in prija-

teljici, se je njuna solidarnost okrepila na škodo Italije«.

Navzlic vsem tem težkočam, ki so prihajale za Italijo od anglesko-francoske strani, pa se je fašistična Italija okrepila, se razširila in izvojevala svoj imperij. Ona z vso jasnostjo poudarja svojo pravico do svobodnega uveljavljanja v Sredozemlju, kjer sta Francija in zlasti Anglija vsiljenki. Kaj torej hoče Italija? Gayda odgovarja: »Ona hoče, da se popravijo stare krivice ter da se zapadni velesili postavita v položaj, da ne bosta mogli delati novih krivic. Ona hoče ozemlja, ki so ji bila odvzeta s silo ali zvijačo in ki v vsakem primeru tvorijo del njenega etničnega, zgodovinskega in čustvenega sveta. Ona hoče končno svobodne izhode na odprte oceane, brez česar velika država ne more živeti. Vse torej, kar zahteva Italija, se da izraziti z eno samo besedo: življenje... Zato je Italija stopila v vojno proti konservativnim državam in zato se bo tudi borila s svojim nemškimi zaveznikom do končne in totalne zmage.«

Celjski mestni svet

Celje, 27. junija

Celjski mestni svet je imel v sredo zvečer zadnjo redno sejo pred poletnimi počitnicami.

Župan je v začetku sporočil, da je mestna občina razpisala oddajo gradbenih tlakovnih in asfaltnih del in dobav za tlakovanje cestišča in za napravo hodnikov v Vodnikovih ulici. Ponudbe je treba vložiti do 20. julija do 9. dopoldne. Vodnikovo ulico bodo letos tlakovali med Kralja Petra cesto in Gledališko ulico. Gradbeno ministrstvo je odobrilo tlakovanje državne Mariborske ceste od Golmajerjeve hiše v Gaberju do Ceste na pokopališče na Sp. Hudinji. Proračun znaša 1.268.000 din. Tvrda Westen bo prispevala 500.000 din, ostank pa bo krila državna uprava. Mestni svet zahteva tudi nujno potrebno tlakovanje Mariborske ceste v odseku med rudarsko šolo in Golmajerjevo hišo. Cesto je treba tlakovati z granitnimi kockami in stike med kockami zaliti z asfaltno. Stroški za takšno tlakovanje ceste od rudarske šole do Ceste na pokopališče so proračunani na 1.880.000 din. Tvrda Westen bi prispevala 500.000 din, ostali znesek pa bi naj krila državna uprava iz državnega cestnega fonda. Občina bo v tem smislu intervenirala pri banški upravi. Stroški za tlakovanje hodnika za pešce ob Mariborski cesti od rudarske šole do Kovinarske ulice bodo znašali okrog 600.000 din. Občina ima na razpolago 250.000 din in bo zaenkrat tlakovala z asfaltnim mešanim makadamom samo polovico hodnika od rudarske šole dalje, stroške za tlakovanje hodnika v drugi polovici pa bo krila v prihodnjih dveh občinskih proračunih. Hodnik bo širok 3 m. Občina bo tudi kanalizirala Mariborsko cesto. Stroške, ki so proračun-

nani na 250.409 din, bo krila s kratkoročnim posojilom, plačljivim v dveh letih.

Gradbeni odbor je prejel pooblastilo, da ukrene vse potrebno za nadaljevanje regulacije poteka Koprivnice v tretjem delu. Občina bo nabavila za 9.000 din kompresor za vrtno garnituro. Mestni svet je odobrilo kritje za primanjkljaj mestnega parknega in kadnega kopališča v Delavskem domu v znesku 36.980 din, primanjkljaj za odvajanje snega z mestnih ulic v znesku 34.931 din in 348.050 din izdatkov za razna izredna dela. Občina bo prodala poštni uradnici gđ. Mihaeli Horvati dve stavbi parceli, magistratnemu direktorju g. Ivu Šubicu in zobozdravniku dr. Stanetu Vrhovcu pa po eno stavbo parcelo pri Mestnem zavetišču v Medlogu.

V članstvo mestne občine je bil sprejet trgovski zastopnik g. Ludvik Tomše. V kuratoriji Vajeniškega doma so bili kot predstavniki mestne občine izvoljeni m. s. Lečnik, Dobovčnik in ravn. Černelc. V gradbeni odbor je bil namesto inž. Stefanija, ki je premeščen v Ljubljano, izvoljen za namestnika inž. Jože Brožnik.

Občina bo na lastne stroške zgradila mostiček čez Pečovnico in propust pri železniški čuvajnici v Zagradu. Proračun znaša 1.784 din. Občina bo intervenirala pri železniški upravi, da čimprej zgradi nujno potrebne železniške zapornice na železniškem prelazu na državni cesti v Medlogu, kjer se je pred leti dogodila znana avtomobilska katastrofa in kjer je bilo že mnogo drugih prometnih nesreč. Lesni trgovec g. Stefan Borlak gradi v Razlagovi ulici stanovanjsko hišo. Mestni svet je dovolil gradnjo trinadstropnega poslopja. Izdelavo načrtov za moderno kanalizacijo Celja je mestni svet odločil, dokler ne bo izgotovljen regulacijski načrt za mesto.

SPORT

Nogomet za pokal in prvenstvo V Ljubljani Kranj-Mars, v Mariboru Maribor-Železničar

Kakor smo že objavili, bo v nedeljo med Marsom in Kranjem nogometna pokalna tekma za slovenski pokal. Mars se že drugo leto bori za to častno darilo. Lani se je plasiral tako, da se je srečal z našim nogometnim predstavnikom — Ljubljano. V nedeljo se bo torej med gornjsima kluboma odločilo, kdo izmed njih bo ostal v konkurenci. Zato je gotovo, da bo to srečanje zanimivo, prava tipična borba, za katero bo predvsem poskrbel Kranj. To je moštvo, ki bo v bodoče igralo vidno vlogo v našem nogometu. Srečanja med Marsom in Kranjem so bila zmerom privlačna. Zato bo vsaki prišel na račun!

Ob 15.30 nastopijo juniorji Marsa proti žilavim in dobim juniorjem Svobode. Ob 16.45 pa bo glavna tekma, obe na igrišču Ljubljane.

V Mariboru bo to nedeljo še zadnja prvenstvena tekma pri SNZ, in sicer povratna finalna tekma med Mariborom in Železničarjem, ki bo dokončno odločila, kdo bo letošnji nogometni prvak v Sloveniji. Kakor znano, je Železničar pol pota do tega naslova že pustil za seboj, ker je v prvi tekmi zmagal z 2:1. Razen klubovih prijateljev računajo tudi objektivni poznavalci, da bo tudi to nedeljo Železničar ostal zmagovalac in si tako osvoji prvi naslov prvaka SNZ. Sicer pa počakajmo še dan ali dva...

Ligaška Ljubljana v Zagorju

Na povabilo SK Svobode iz Zagorja bo v nedeljo 30. t. m. nastopilo v Zagorju ligaško moštvo SK Ljubljane. Za gostovanje našega najboljšega nogometnega moštva vlada v zagorski dolini veliko zanimanje; domačini upajo, da bo enajstotica Svobode zastonj zastopala zagorski nogomet, ki je po dolgi pavzi zopet oživel in v zadnjem času na zelenem polju zabeležil nekaj lepih uspehov. Tekma bo v nedeljo popoldne na igrišču na Lokah.

prej kakor v interesu nove ureditve jugoslovenskega sporta, ker se zdi, da pripravljajo v Zagrebu predloge, katerih rešitev je sprlo nereda in nejasnosti, ki vladata skoraj v vseh sportnih organizacijah od tedaj, ko se je začelo reorganizirati, najmanj aktualna.

Umril je propagator modernega smučarstva

Na svojem posestvu blizu Lillienfelda v Avstriji je pred kratkim umrl v 84. letu starosti Matija Zdarsky, s katerim je alpsko smučarstvo izgubilo svojega prvega propagatorja. Zdarsky si je že v zgodnji mladosti nadel nalogo, da bi prebivalstvo velikih mest povedel v zimsko gorsko naravo. Mož je okoli leta 1900 ustanovil posebno alpsko smučarsko društvo ter naučil v njem mnoge mlade ljudi smučati ter je bil prav za prav prvi, ki mu gre za sluga, da se je začelo smučarstvo polagoma širiti med množico. Razen tega se je Zdarsky pridno udeleževal tudi v alpinisti in pri tem izobilno celo vrsto predmetov iz alpske opreme, napisal pa je tudi mnogo del o dobrih in zlih straneh gorskega sveta. Mož je bil silno marljiv in energičen ter v vseh pogledih vzoren sportnik. V svetovni vojni so Matijo Zdarskega pritegnili kot strokovnjaka za alpsko smučanje na fronto, pozneje pa alpa bila pri reševanju ponesrečencev izpod plazov v koroških gorah skoraj tudi dlečela bela smrt. Dobil je hude poškodbe po vsem telesu in le njegovo jekleno zdravje mu je pomagalo, da se je mogel tudi še pozneje v zadnjih 25 letih življenja pridno udeleževati v svoji priljubljeni stroki. Prav za prav smo prve nauke in prvo opremo za smučanje tudi pri nas Slovenci — če ne mislimo na Bloke — povzeli od starega mojstra Zdarskega.

Listi beležijo vest, da bo imel trgovinski in politični sporazum z Rusijo v bližnji bodočnosti tudi vpliv na ureditev sportnih odnosov z ruskimi sportniki. Vrhovni nogometni savez v Beogradu je začel pripravljati teren, da bi bila pri nas — vsekakor ne prej kakor prihodnje leto — odigrana mednarodna nogometna tekma med Jugoslavijo in Rusijo. Kakor se zdi, pa bo že pred tem gostovalo pri nas eno izmed dobrih ruskih moštvev, in sicer enajstotica Dinama iz Moskve, ki bo v kratkem najprej v Bolgariji pokazala svoje znanje. Kako se je ruski nogomet razvijal, nam je znano prav za prav le približno in že zato bodo prava srečanja med našimi in ruskimi nogometaši vzbudila že prav posebno zanimanje.

Se o pokalnem turnirju SK Slavije. Na proslavi petletnice ljubljanske Slavije je bilo preteklo nedeljo po končanem sporodu na zelenem polju še zanimivo nagradno žrebanje celoletnih vstopnic. Imena prvih treh srečnih dobitnikov, ki so prejeli najlepše nagrade, so: 1. nagrado (št. 5) g. Vengus Rudolf, Celje (trajno ondulacijsko, darilo g. Kojčič); 2. nagrado (št. 51.) gđ. Žerko Franja, Ljubljana — (fotograf-darilo drogerije Gregorič); in 3. nagrado (št. 17) gđ. Stih Francka Ljubljana (torto-darilo odbora SK Slavije); biše je mnogo drugih, ki so zadeli manjše dobitke. Obenem se klub zahvaljuje vsem sportnikom in sportnemu občinstvu, ki mu je s svojim obiskom pomagalo lepo proslaviti ta klubov jubilej.

SK Ljubljana. Izredni občni zbor bo dne 10. julija t. l. Kraj in čas bosta objavljena kasneje. Uprava.

SK Svoboda. Zaradi šolskih počitnic v mescu juliju treningov ne bo. Z rednimi treningi bomo pričeli 1. avgusta pod vodstvom trenerja. Drevi ob 19.30 obvezen članski sestanek zaradi nedeljske tekme.

STK Moste. Drevi ob 20. važen sestanek, ki naj se ga zanesljivo udeležijo vsi igralci.

SK Slavija. Jutri na praznik igra I. moštvo z Jadranom ob 10. na igr. Jadrana. Kdor ima opremo doma, naj jo prinese s seboj. Junjorji igrajo v nedeljo ob 10. s Korotanom na Rakovniku. Opremo dvignite do 9. pri Gjuranu. Lobe in Košir sigurno! Postava tudi pri Gjuranu.

Pletilce na cottonstrojih

za izdelavo ženskih nogavic, z daljšo prakso, sprejme »MORAVIA«, tovarna pletenih proizvodov a. d., Beograd, Cirila i Metodija 8. — V pisarni ponudi navesti dosedanje zaposlenje.

Zastopstvo

za Zagreb iščem.

Nudi se marljivo in solidno delo, event. jamstvo. — Cenj. ponudbe na »Propaganda d. d., Zagreb, poš. pret. 472 pod »Zastupstvo«.

T

Potrtega srca sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš iskreno ljubljani brat, očim, stric in svak, gospod

TOMBAH DAVORIN

BIVŠI TRGOVEC IN VELEPOSESTNIK

danes po kratkem trpljenju mirno v Gospodu zaspal.

Truplo pokojnika se bo blagoslovilo v hiši žalosti, na Zrinjskega trgu 6 v Mariboru, v soboto, dne 29. junija ob 14. uri, nakar ga bomo prepeljali v rodniško grobnico v št. Vidu pri Ptuj, kjer bo pogreb ob 16.30.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v ponedeljek, 1. julija ob 8. uri v frančiškanski cerkvi v Mariboru.

MARIBOR, dne 27. junija 1940.

Dr. TOMBAH JOSIP, sodnik okrožnega sodišča ter ostalo sorodstvo.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.— Dopisi in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.— Vsi ostali oglaševalci se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—

Službo dobi

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Damsko frizerko ali frizerja, prvotno moč potrebnosti. Nastop službe takoj. Začetna plača 1000 din. Ponudbe pošlji na naslov Salon Herbat, Kočevje. 16344-1

Vodovodnega inštalaterja in klesarskega pomočnika sprejme Gustav Puc, Tržaška cesta. 16498-1

Prodajam

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Otroško posteljo železno, z vložkom, prodajam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 16493-6

Trikolono novo, močno, gume 26 X 2,25, poceni proda Ludvik Ileršič, Ljubljana, Cesta 29, oktobra 13. 16408-6

Auto, moto

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Motorno kolo Sunbeam 500 cm in nov Bezzera aparat za kavo ekspres, prodajam. Tyrševa 12, »Na-Nas«. 16470-10

Pohištvo

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Krasno pohištvo za samsko sobo zaradi premestitve prodajam za 1400.— din. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 16466-12

Kapital

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Iščem posojilo din 15.000 za dobo štirih mesecev. Povračilo z jamčenjem. Obresti po dogovoru. Cenji, ponudbe na oglasni odd. Jutra pod »Ljubljana«. 16436-16

Lokali

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Gostilno prodajam poceni, vse na novo urejeno, v centru mesta Zagreba, radi hitrega odstopanja. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 16496-19

Kupim

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Otroški voziček omazano za obliko in izdelek študij kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Plaćnik«. 16370-7

Decimalno

omazano za obliko in izdelek študij kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Cimprejce«. 16367-7

Napravo za

sladoled malo rabljeno, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Sladoled«. 16450-7

Kolesa

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Izredna prilika!

Več koles (damskih in moških) tudi sportnih, najcenejša italijanska, skoro za vsako ceno naprodaj. Sv. Petra cesta 85, dvorišče. 16479-11

Radio

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Radio aparat

železno blagajno in šivalni stroj kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Takoj radio«. 16368-9

Moško in žensko

dvokolo ter radio aparat 5 ceni, vse novo, poceni proda Ludvik Ileršič, Ljubljana, Cesta 29, oktobra 13. 16406-9

Skladišče

3 suha skladišča vsako posebej ali skupno takoj oddam na Poljanah. Poizve se: Povšetova 38, Ljubljana 16468-19

Stanovanje

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Stanovanje

treh zračnih sob in pritlik, s komfortno na Poljanah takoj oddam. Vse se lahko takoj, Vprašati: Povšetova 38, Ljubljana. 16469-21

Dvosob. stanovanje

s kopalnico in pritlikom oddam. Dolenjska c. 102. 16429-21

Stanovanje

enosobno in dvosobno, adaptirano, s predobama, oddam odraslim osebam, Jankovič, Glince, Cesta I. šte. 6. 16411-21

Dvosob. stanovanje

oddam za svugata odraslim osebam. Samova ul. 14, Ljubljana VII Bežigrad. 16440-21

Stanovanja

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Dvosob. stanovanje

v sredini mesta ali v bližini banovine, iščem za 1. avgust. Ponudbe na oglasni odd. Jutra pod »Slovene«. 16495-21a

Sobo odda

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Opremljeno sobo

čisto, mirno, s separatnim vodom oddam takoj sol. l. osebi. Mestni trg 17 II, vrata 8. 16497-23

Naprodaj imam

trgovske, stanovanjske hiše, vile, posestva, gostilne, več nedograjenih hiš ter večjo opremo z zemljiščem. Pojasnila, Jančar, Sv. Petra cesta 27. 16477-23

Vila

12 sob, pritlikine, cvetičnik, sadovnjak, vrt, napredaj, Polakowski, Gorice, Golnik. 16475-23

Sobo

elegantno, novoopremljeno, sol.čno, z uporabo kopalnice, oddam v najstrožjem centru. Lift, tekoča topla in mrzla voda. Cena 600 din. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 16465-23

2 opremljeni sobi

za eno ali dve osebi, oddam. Stari trg 17/II. 16463-23

Sobo

sol.čno, v sredini mesta, oddam za 1. julij. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 16463-23

Sobe išče

Beseda 50 par, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Sobo

s posebnim vzhodom, po možnosti s kopalnico, v centru ali bližini bolnice, iščem za 1. julij. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Čedna soba«. 16358-23a

Stroji

Beseda 1 din, davek 3 din; za šifro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Izrabite priliko!

Partija prvotnih živalnih strojev, koles in otroških vozičkov pri »Prometu«, nasproti križanske cerkve. 16369-29

Ženitve

Vsaka beseda 1 din; davek 3 din. Za dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Posestnik

v Slovenskih gorah, ločen po zemlji, se želi takoj poročiti. Pogoji se vselej do gospodarstva, starost do 35 let. Ponudbe na podružnico Jutra v Mariboru pod »Gospodinj«. 16418-25

Dopisi

Vsaka beseda 2 din; davek 3 din. Za dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Agronomska izdelava, Avtomobil, Agentura 90, Bled, Bohemka, Cuvaj, Centrum, 3 člani, Dve osebi, Delo, stalno, Dobro delo, Dobra plačila, Dobra prilika, Dekle 34, Dobra postrežba, Gospodinja, Hrepenenje, Hvaležna, Iskreno, 21. julij, Krasen zaslužek, Kuharica, Letovišče, Lahke zaslužke, Letovišče, 1940, Letoviščarjem, Minimalni zahtevki, Mm 1940, Mirna in točna stranka, Mirna stranka 2 oseb, Nujno, Olga z Rožatca, Poštena kuharica, Prilika 33, Polnočarjenik, Poznavstvo, Prijatelj, Pričakuje, Prijatelj, Prilika, Resna in poštena Slovenka, Samostan, Sreča Te čaka, Soba, Srečen zakon, 1. julij, Trezen in zanesljiv, Točen plačnik 16, Takoj avto, Tri osebe, Točna plačnica 16, Trezen, Tvornica, Takoj denar, Veselje in poštenje, Vesten, Weekend, Vdova, Večeri, Zanesljiva in poštena 66, Zaupno, Zadolžen, Zanesljiv tofer, Zadruga, 1895.

Pridelki

Fizol od din 3,50 dalje SEVER & KOMP., Ljubljana. 16353-33

Razno

ZA VSAKO PRILIKO

najboljša in najcenejša oblačila si nabavite pri Preskerju, Sv. PETRA C. 14.

SREBRO, DRAGE KAMNE

in vsakovrstno ZLATO kupuje po najvišjih cenah JOS. EBERLE, Ljubljana, Tyrševa 2, palača hotela »Slon«.

PREMOG

KOKS — DRVA nudi I. Pogačnik BOHORICEVA 6 Telefon 20-59 Postrežba brezhibna

Naše gledališče

OPERA

Petek, 28.: Lucija Lammermoorska. Izven, Debut koloraturke gđ. Karle Slehaneve in gostovanje tenorista Josipa Gostiča. Globoko znižane cene od 24 din navzdol. (Zaključek operne sezone).

V Donizettijevi »Luciji Lammermoorski«, s katero se bo zaključila letošnja operna sezona, bo gostoval kot Edgardo naš priljubljeni rojak Josip Gostič, dočim bo v naslovni partiji debutirala mlada, mnogo obetajoča koloraturka Karla Slehaneva, ki je absolvirala glasbeno akademijo v Zagrebu in se nato še dve leti izpopolnjevala pri znanem prof. Bevilacqua v Trstu. V tem času je vzbudila splošno pozornost italijanskih strokovnjakov z odlično uspelimi koncertnimi nastopi, sodelovala pa je tudi v rimskem radiu. Slehaneva ima nedvomno na krasen in svež glas, prijetne barve in toplino, pri čemer ji ne manjka niti prodorne sile, niti tehnične okretnosti. S svojim prvim orodskim nastopom bo simpatična pevka svoj odlični sloves nedvomno samo potrdila. P. n. občinstvo opozarjamo na globoko znižane cene od 24 din navzdol.

Kinematografi

Ribnica. Sokolski zvočni kino bo predvajal v petek 28. t. m. ob 20.30 in v soboto 29. t. m. ob 15.15 in 20.30 film »Madelmoiselle Mozart«, v nedeljo 30. t. m. ob 15.15 in 20.30 pa film »Velika špionáža« (Volkovi špionáža). Dodatek pri obeh filmih Foxov zvočni tehnik. S tem zaključujemo redno predvajanje in se našim posetnikom kina najlepše zahvaljujemo.

Novo mesto. Kino »Dome« v Sokolskem domu bo predvajal danes v petek in jutri v soboto (na praznik), obakrat ob 20.30, ter v nedeljo ob 18.30 in 20.30 zvočni film »Ljubavne zmešnjave«. V glavnih vlogah: Paula Wesely in Rudolf Forster. Predlaga: Univerzum tehnik. (—)

T

V globoki žalosti naznanjamo vsem, ki so poznali našo nad vse ljubljeno, vzorno in skrbno mater, gospo

TEREZIJO PINTERIČ

vдово Bogovič

ja nas je po težki in mučni bolezni, previdena z zakramenti v 73. letu starosti danes, dne 27. julija 1940, ob 10.45 za vedno zapustila.

Pogreb blagopokojne bo 29. junija 1940 ob 15. uri izpred hiše žalosti v Brežicah št. 37.

Sv. maša zadušnica se bo darovala dne 1. julija ob pol 7. uri zjutraj v farni cerkvi v Brežicah.

Brežice, Maribor, Graz, dne 27. junija 1940.

Globoko žalujoci: TEREZIJA, SOFIJA, FRANC, FELIKS in PAVEL, otroci; TICHY, zet; GRETE, HILDE in SOFIJA, snah; PEPI, ERIKA, TEA, HILDE in DITA, vnuk in vnukinje ter ostalo sorodstvo.

REKTOR UNIVERZE KRALJA ALEKSANDRA I. IN PROFESORSKI ZBOR

PRAVNE FAKULTETE

SPOROČATA TUŽNO VEST, DA JE DNE 27. JUNIJA 1940 UMRL GOSPOD

dr. JOSO JURKOVIČ

REKTOR UNIVERZITETNI PROFESOR

IN DEKAN PRAVNE FAKULTETE V LJUBLJANI

VELEZASLUŽNEMU ČLANU PROFESORSKEGA KOLEGIJA BO OHRANILA

UNIVERZA TRAJEN IN ČASTEN SPOMIN.

POGREB BO V SOBOTO, DNE 29. JUNIJA OB 16. IZPRED POKOJNIKOVEGA

DOMA V LJUBLJANI, FÜGNERJEVA ULICA ŠT. 15, NA POKOPALIŠČE

K SV. KRIZU.

Mestni pogrebni zavod Občina Ljubljana

Nelzprosná usoda nam je danes iztrgala našega dobrega

soproga in očeta, sina, brata in svaka, gospoda

UNIV. PROF.

dr. Josa Jurkoviča

DEKANA PRAVNE FAKULTETE

UNIVERZE KRALJA ALEKSANDRA V LJUBLJANI

Pokojnikov pogreb bo v soboto, dne 29. t. m. ob 16. uri iz hiše žalosti v Fügnerjevi ulici 15, na pokopališču k Sv. Krizmu.

Prosimo za tiho sožalje.

Ljubljana—Colnarji, dne 27. junija 1940.

Soproga MARIJA s sinom JOZETOM

in ostali sorodniki

